

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Viiksistä Veturitalleille

Nuorten osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan malli

Jarmo Kiljunen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jarmo Kiljunen	Sivumäärä 65 ja 7 liitesivua
Työn nimi Viiksistä Veturitalleille – nuorten osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan malli	
Ohjaava(t) opettaja(t) Siru Kovala	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Kulttuuriyhdistys Väristys ry	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön aihe on nuorten osallistava musiikki- ja tapahtumatoiminta. Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö ja sen produkti on osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan malli. Työn tavoitteena on kehittää uuteen Veturitallien nuorisokeskukseen nuorten osallistavaa musiikki- ja tapahtumatoimintaa sekä tehdä näkyväksi sen taustalla vaikuttavaa pedagogiikkaa. Toimintojen lähtökohtana on ollut osallistaa sekä työntekijät että nuoret niiden suunnitteluun. Lisäksi suunnittelun tukena on käytetty tutkimuksellisia menetelmiä.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella kulttuurisen nuorisotyön taustalla vaikuttavaa pedagogista ja teoreettista viitekehystä. Tämän mallin toiminnot rakentuvat sosiokulttuurisen innostamisen, osallisuuden ja ryhmätyöskentelyn ympärille. Opinnäytetyö tuo esille niitä erityispiirteitä, joita osallisuuden toteutuminen ja innostamistoiminta vaativat ohjaajalta.</p> <p>Työn tilaaja on Kulttuuriyhdistys Väristys ry. Kulttuuriyhdistys Väristys on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhdistys, joka ylläpitää nuorten Kulttuuriklubi Siperian toimintoja. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla on voimassa (vuosittain) ostopalvelusopimus kulttuurisen nuorisotyön palveluista Kulttuuriyhdistys Väristyksen kanssa.</p> <p>Osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan mallin taustana toimii vuonna 2012 toteutettu Viikset – nuorisaloite, jonka tarkoituksena oli kehittää Jyväskylän alueen nuorten bänditoimintaa ja esiintymismahdollisuuksia. Viikset – nuorisaloitteesta tehdyt havainnot ja nuorten omien oppimiskokemuksien pohdinta toimivat mallin taustana. Suunnittelun tueksi toteutettiin kysely syyskuussa 2012. Kyselyllä pyrittiin selvittämään nuorten toiveita ja odotuksia Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnasta. Sekä nuorisopalveluiden että Kulttuuriyhdistys Väristyksen henkilökunta on osallistunut toimintamallin suunnitteluun.</p> <p>Musiikki- ja tapahtumatoiminta ei ole kulttuurisen nuorisotyön toimintamuotona uusi. Se on ollut tärkeä osa Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden toteuttamaa nuorisotyötä. Uudet, yhteiset toimintatilat tarjoavat entistä parempia mahdollisuuksia yhteistyölle. Musiikki- ja tapahtumatoiminta on hyvä ennaltaehkäisevän ja sosiaalisesti vahvistavan työn muoto. Nuorten bändit ja nuoret musiikintekijät tarvitsevat kokonaisvaltaista tukea harrastukseensa erityisesti nuorisotyön parista.</p> <p>Tapahtuman järjestäminen voi olla nuorelle tai nuorten ryhmälle tärkeä kokemus, joka toimii alkusysäyksenä koko elämän jatkuvalla aktiiviselle kulttuuritoiminnalle. On tärkeää, että nuorilla on turvallinen paikka järjestää tapahtumia tuetusti. Omaehtoisuus ja nuorilta nuorille –periaate on keskeistä nuorten kulttuuritoiminnassa. Nuoret toimivat itse kulttuurin tuottajina ja vertaisohjaajina. Erilaiset työpajat ja koulutukset ovat työmuotoja, joilla toiminnan jatkuvuus voidaan varmistaa. Keväällä 2011 aloitettu Bändit Vaihtoon –toiminta tukee nuorten bändien liikkuvuutta ja verkostoitumista sekä mahdollistaa esiintymisen myös kotikaupungin ulkopuolella. Toiminta mahdollistaa kuntien välisten yhteistyöverkostojen luomisen kulttuurisen nuorisotyön kentällä ja sen kehittäminen on yksi suunnitelman tavoitteista.</p>	
Asiasanat kulttuurinen nuorisotyö, osallisuus, nuorten musiikkitoiminta, tapahtumatuoantanto, non-formaali oppiminen, sosiokulttuurinen innostaminen, sosiaalinen vahvistaminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jarmo Kiljunen	Number of Pages 65, 7 appendixes
Title Viiksistä Veturitalleille – a model for young people’s participatory music and event activity	
Supervisor(s) Siru Kovala	
Subscriber and/or Mentor Kulttuuriyhdistys Väristys ry	
Abstract <p>The subject of the thesis is young people’s participatory music and event activity. The goal of thesis is to develop a model to the new Veturitalli Youth Centre for participatory music and event activities. It will also perceive the pedagogy in the background of cultural Youth Work. The main idea of the model was to involve both Youth Workers and young people in planning of the activities. Research methods have been also used during the process.</p> <p>The purpose of the thesis is to explore the pedagogical and theoretical frame behind cultural Youth Work. Actions of this model are based on socio-cultural inspiring, participation and group working. This thesis also deals with the special characteristics that inspiring and participatory actions demand from Youth Workers.</p> <p>The subscriber of the thesis is Kulttuuriyhdistys Väristys ry. It is politically and religiously uncommitted organization and it is in charge of the cultural activities in Kulttuuriklubi Siperia. Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut has a contract of outsourcing service with Kulttuuriyhdistys Väristys including the activities of cultural Youth Work in Jyväskylä area.</p> <p>In year 2012 executed Viikset youth initiative has a wide influence in the background of the thesis. The main goal of the youth initiative was to advance band activities and increase the young bands’ possibilities to perform. Observations made during the youth initiative and reflections of the participants’ learning results were important tools in making of this thesis. A survey was also made in September 2012. The aim of the survey was to find out young people’s hopes and expectations of music and event activities in Veturitalli Youth Centre. Employees have also taken part in the planning.</p> <p>Music and event activities are not new forms of cultural youth work. They have been important parts of the Youth Work proceed in Kulttuuriyhdistys Väristys and Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut. Music and event activity is a good form of social reinforcement among Youth Work. New shared facilities offer better possibilities to cooperation between these two organizations. Organizing an event can be an important experience for young people and support person’s lifelong activity within culture. That is why it is important for young people to have a safe place to organize events with the support they need. Young people produce culture for young people spontaneously and guide each others as equals. Workshops and trainings are important parts of the model and they promote the continuity of the actions. Band exchange (started in year 2012) supports young musician’s mobility and networking outside their hometowns. Band exchange enables cooperation between municipalities and cities in the field of cultural Youth Work.</p>	
Keywords cultural youth work, participation, young people’s music activity, event producing, non-formal learning, socio-cultural inspiring, social reinforcement	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Opinnäytetyön taustaa ja lähtökohtia	5
1.2 Opinnäytetyön tilaaja, tavoitteet ja tarkoitus	6
1.3 Yhteistyötä kulttuurisen nuorisotyön kentällä: Kulttuuriyhdistys Väristys ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut	7
2 VIIKSET –NUORISOALOITE UUDEN TOIMINNAN TAUSTALLA	11
2.1 Viikset –nuorisoaloitteen tausta, tavoitteet ja tarkoitus	11
2.2 Nuorten oppimiskokemuksia Viikset –nuorisoaloitteessa	12
2.3 Ohjaajan rooli	13
3 TUTKIMUKSELLISET MENETELMÄT OSALLISTAVAN SUUNNITTELUN TUKENA	15
3.1 Tapaus- ja toimintatutkimuksen piirteitä suunnitelman taustalla	16
3.2 Kyselyn avulla tietoa tilojen tulevilta käyttäjiltä	18
4 TOIMINTAMALLIN TEOREETTINEN JA PEDAGOGINEN VIITEKEHYS	20
4.1 Kulttuurinen nuorisotyö osallistajana ja innostajana	20
4.2 Nuoriso-ohjaajan rooli innostavassa ja osallistavassa toiminnassa	24
4.3 Ryhmätyöskentelyn mahdollisuudet ja haasteet	29
4.4 Non-formaali oppiminen nuorisotyössä	32
5 TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT VETURITALLEILLA	33
5.1 Toimintamallin tavoitteet ja vastaava toiminta Suomessa	34
5.2 Tausta- ja tarveselvitys: kyselyn tulokset ja SWOT-analyysi	35
5.3 Resurssit ja tilat	41
6 OSALLISTAVA MUSIIKKI- JA TAPAHTUMATOIMINTA KÄYTÄNNÖSSÄ	43
6.1 Tapahtumat, työpajat ja koulutukset	43
6.2 Bändit Vaihtoon -toiminta	49
6.3 Pitkäjänteistä työtä bändien kanssa: Turku Rock Academyn malli	51
6.4 Vertaisohjaus ja nuorten sitouttaminen toimintaan	53
7 POHDINTA	56
7.1 Arviointi	58
7.2 Jatkotoimenpide-ehdotukset	59
LÄHTEET	62
LIITTEET	66
Liite 1: Tapahtumajärjestäjän muistilista	66
Liite 2: Alustava aikataulu toiminnoille	68
Liite 3: Kyselylomake Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnasta	70
Liite 4: SWOT –analyysi	72

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön taustaa ja lähtökohtia

Opinnäytetyöni aihe on nuorten osallistava musiikki- ja tapahtumatoiminta. Ajatus opinnäytetyöstä on syntynyt tekemieni työharjoitteluiden sekä sosiaalisen vahvistamisen projektini myötä, jotka olen molemmat toteuttanut Kulttuuriyhdistys Väristys ry:lle. Olen työskennellyt pitkään nuorten bänditoiminnan ja tapahtumien järjestämisen parissa opintojeni aikana, joten opinnäytetyön aihe oli minulle varsin luonnollinen valinta sekä luontainen jatkumo aiemmin tekemälleni työlle. Työ tulee tarpeeseen ja osuu eräänlaiseen murrosvaiheeseen. Kulttuuriyhdistys Väristys ry ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut ovat tehneet pitkään yhteistyötä kulttuurisen nuorisotyön parissa. Erilaiset tilaongelmat ja resurssien puutteellisuus ovat kuitenkin hankaloittaneet musiikkitoiminnan toteuttamista ja tapahtumien järjestämistä. Nyt molemmat toimijat ovat muuttaneet samaan rakennukseen Veturitalleille uusiin toimintatiloihin. Tämä tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden toiminnan kehittämiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi.

Työharjoitteluni ja projektini ovat keskittyneet nuorten bänditoiminnan kehittämiseen ja esiintymismahdollisuuksien parantamiseen Jyväskylän alueella. Toimintaa on tehty nuorten omista lähtökohdista ja nuorten omasta aloitteesta. Suurin ja opettavaisin ponnistus on ollut vuonna 2012 toteutettu Viikset –nuorisaloite, jossa ryhmä jväskyläläisiä nuoria järjesti sarjan musiikkitapahtumia Keski-Suomen alueella. Projekti kuului EU:n Youth in Action –nuorisotoimintaohjelmaan. Nuorisaloite syntyi nuorten kokemukseen siitä, ettei Jyväskylässä ollut tarpeeksi tapahtumia nuorille tai esiintymismahdollisuuksia aloitteleville bändeille. Toimin projektin ohjaajana ja sain projektin aikana paljon hyödyllistä tietoa ja ajatuksia nuorilta toiminnan kehittämiseksi myös Veturitalleille.

Veturitallien kohdalla on mielestäni tärkeää saada nuorten toiveet ja ääni kuuluviin sen suhteen, millaista toimintaa siellä tulevaisuudessa järjestetään. Nuoret ovatkin osallistuneet aktiivisesti Veturitallien ja sen toimintojen suunnitteluun jo rakennusvaiheessa erilaisissa tapaamisissa. Useiden jo olemassa olevien toimintojen (kuten sir-

kus, teatteri, mediakasvatus) rinnalle on nyt tarkoitus vakiinnuttaa selkeää matalan kynnyksen toimintamalli musiikki- ja tapahtumatoimintaan, jota Kulttuuriyhdistys Väritystys ry ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut yhteistyössä toteuttavat. Osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan mallin taustalla vaikuttavat vahvasti sosiokulttuurisen innostamisen ja osallisuuden käsitteet. Nuorilta nuorille –periaate ja omaehtoisuuden toteutuminen ovat Kulttuuriyhdistys Värityksen keskeisiä tavoitteita ja niiden toteutumiseen tämä opinnäytetyö myös tähtää. Ohjattu toiminta voi olla myös omaehtoista, se vain vaatii herkkyyttä ja osaamista ohjaajalta sekä avointa ja osallistavaa ilmapiiriä nuorisotilalta.

1.2 Opinnäytetyön tilaaja, tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyön tilaaja on Kulttuuriyhdistys Väritystys ry. Opinnäytetyöni käsittelee Kulttuuriyhdistys Väritystys ry:n ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden yhteistyönä toteuttamaa kulttuurisen nuorisotyön toimintamallia ja sen kehittämistä. Uudet tilat tarjoavat hyvät mahdollisuudet uusien toimintojen toteuttamiselle sekä jo olemassa olevien toimintojen kehittämiseksi. Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja sen tarkoitus on yhdistää Viikset -nuorisaloitteesta syntynyt nuorten toiminta ja kokemukset sekä Veturitallin työntekijöiden näkemykset toimivaksi kokonaisuudeksi sekä yhdistää se teoreettiseen ja pedagogiseen viitekehykseen.

Opinnäytetyöni tuotos on konkreettinen toimintamalli nuorten osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan toteuttamiseksi Veturitallien nuorisokeskuksessa. Toimintamallin tavoitteena on toimia työkaluna Veturitallin nuorisotyöntekijöille sekä perustana yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle ja kehitystyölle tulevaisuudessa. Jatkossa kehittämistyötä voi tehdä esimerkiksi yhdessä nuorten kanssa. Samalla malli toimii myös mahdollisten hanke- ja rahoitushakemusten tukena liittäen paikallisen kulttuurisen nuorisotyön osaksi laajempaa kokonaisuutta.

Työssäni esittelen tilaajan sekä kerron yhteistyömallista, jonka kautta kulttuurisen nuorisotyön toimintoja on Jyväskylässä toteutettu. Esittelen Viikset –nuorisaloitteen toimintamallin, keskeiset toiminnot ja saavutukset sekä pohdin ohjaajan roolia ja nuorten oppimiskokemuksia projektissa. Vaikka työ on toiminnallinen opinnäytetyö,

olen käyttänyt toimintamallin taustoituksessa tutkimuksellista otetta ja tutkimuksellisia menetelmiä. Näitä menetelmiä kuvailen luvussa kolme. Kartoitan kulttuurisen nuorisotyön taustalla vaikuttavaa pedagogiikkaa ja toimintamallin ideologiaa sekä pohdin ohjaajuuden merkitystä osallistavassa ja omaehtoisessa toiminnassa.

Toimintamalli ja sen suunnitellut toiminnot perustuvat projektin aikana tekemiini havaintoihin, nuorten kanssa käytyihin keskusteluihin sekä Youthpass–prosessiin, jossa nuoret pohtivat omia oppimiskokemuksiaan Viikset -nuorisaloitteessa. Toimintamallin tukena on myös syyskuussa 2012 toteutettu kysely, jolla selvitettiin nuorten toiveita ja odotuksia nuortentila Vaihteen toiminnasta ja erityisesti musiikki- ja tapahtumatoiminnasta. Kyselyyn vastasi Viikset –nuorisaloitteessa mukana olleita nuoria, RockAll –kuoron jäseniä sekä bändejä, jotka tulevat harjoittelemaan nuorten tila Vaihteen bändikämppiin. Käytän toimintamallin taustana myös Veturitallien työntekijöiden kanssa käytyjä keskusteluja, joissa olemme pohtineet mallia ja toimintojen sisältöä työntekijöiden näkökulmasta. Kyselyn tulokset sekä työntekijöiden kanssa tehty SWOT –analyysi toimivat työn tausta- ja tarveselvityksenä. Työni sisältää siis tapaututkimuksellisia ja toimintatutkimuksellisia elementtejä. Se on tutkimuksellisella otteella toteutettu käytännönläheinen toimintasuunnitelma. Keskeinen lähtökohta prosessissa on ollut sekä nuorten että työntekijöiden osallistaminen toimintamallin sisällön suunnitteluun.

1.3 Yhteistyötä kulttuurisen nuorisotyön kentällä: Kulttuuriyhdistys Väristys ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut

Vuoden 2009 alusta kulttuurisen nuorisotyön palvelukokonaisuuden koordinoinnista Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluissa on vastannut Kulttuurisen nuorisotyön tiimi, jonka koollekutsujana toimii Kulttuuriklubi Siperia. Kulttuuriyhdistys Väristys ry:llä on ostopalvelusopimus kulttuurisen nuorisotyön palvelujen ja toimintojen tuottamisesta Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden kanssa. Tähän liittyen molemmat tahot ovat tehneet yhteistyötä 2000-luvun alusta lähtien. (Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012a; Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012a.) Nyt yhteistyölle tarjoutuu entis-

tä paremmat mahdollisuudet molempien tahojen siirtyessä yhteisiin toimintatiloihin Veturitalleille syksyllä 2012.

Kulttuuriyhdistys Väristys ry on aktiivisesti mukana Jyväskylän seudun nuorisotyön verkostoissa ja tekee yhteistyötä alueen nuoriso- ja kulttuurialan toimijoiden sekä taidelaitosten kanssa. Yhteistyön voi jaotella Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden kanssa tehtävään yhteistyöhön, joka toteutuu ostopalvelusopimuksen kautta, sekä yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa. Esimerkkeinä nuorisopalvelujen kanssa tehtävästä yhteistyöstä toimivat muun muassa RockAll -kuoro, bänditapahtumat sekä kulttuurisen nuorisotyön tiimi. Yhteistyötä on tehty Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Kulttuuriaitan kanssa nuorten vapaa-ajan toiminnassa. Yhteistyöhön on kuulunut muun muassa nuorten kuvataideprojekteja ja nuorisoteatteritoimintaa. Muita yhteistyötahoja ovat muun muassa Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelujen LiikuntaLaturi, Nuorten Taidetyöpaja sekä Jyvälän Settlementin Oiva ja Ilona –hanke. (Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012b.)

Kulttuuriyhdistys Väristys ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää nuorten kulttuuriharrastusmahdollisuuksia Jyväskylässä. Yhdistyksessä työskentelee tällä hetkellä kaksi kulttuurituottajaa osa-aikaisina työntekijöinä. Molemmat ovat yhdistyksen perustajajäseniä. Heidän tehtävänä on vastata nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa tukevien palvelujen tuottamisesta. Lisäksi käytetään ulkopuolisia ohjaajia ryhmien ja kurssien vetäjinä. Yhdistys vastaa nuorten Kulttuuriklubi Siperian toiminnasta. Kulttuuriklubi Siperia on luovan toiminnan tila ja tarjoaa mahdollisuuden 13-29 –vuotiaille harrastaa taidetta ja kulttuuria omaehtoisesti. Kulttuuriklubi Siperia on syntynyt vuonna 2000 nuorten talkootyöllä ja Jyväskylän kaupungin nuorisotyön avustamana. Alun perin Kulttuuriklubi Siperia sijaitsi Sepänkeskuksessa, mutta on sittemmin muuttanut ensin Matarankadulle vanhoihin Ylen tiloihin, jonka jälkeen edelleen uusiin toimintatiloihin Veturitalleille. (Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012b.)

Kulttuuriklubin toiminta rahoitetaan erilaisilla nuoriso-, kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustuksilla. Esimerkiksi vuosille 2009–2011 yhdistys sai rahoitusta monikulttuuriseen yhteisötaidetoimintaan (Katso! -projekti) Suomen kulttuurirahaston Myrskyhankkeesta. ELY-keskus on myöntänyt kulttuurisen nuorisotyön menetelmien kehit-

tämishankkeeseen valtionavustusta vuosina 2010 ja 2011. Vuodelle 2012 ELY-keskus myönsi edelleen valtionavustusta Kulttuurisen nuorisotyön saavutettavuus – hankkeeseen. (Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012b.)

Kulttuuriklubi Siperia tukee nuorten kulttuuriharrastamista antamalla tiloja, laitteita ja apua sekä järjestämällä kulttuurisen nuorisotyön toimintaa. Tilat ovat ensisijaisesti Siperian tuottaman kulttuuri- ja taideharrastustoiminnan käytössä, mutta Siperian yhteistyöprojektien kautta tiloissa on myös muiden nuoriso- ja kulttuuritoimijoiden tuottamaa toimintaa. Siperian tiloissa kokoontuu ryhmiä, joita neuvotaan tarvittaessa, mutta lähtökohta on kannustaa tekemään itse. Omatoimisten ryhmien lisäksi tiloissa on myös ohjattua taide- ja kulttuuritoimintaa erilaisten ryhmien ja kurssien sekä pitempikestoisten yhteisötaidejaksojen, kuten teatteriproduktioiden, muodossa. Ohjaajina toimivat muun muassa musiikin, teatterin ja sirkuksen ammattilaiset sekä edistyneemmät harrastajat. Nuoriso- ja kulttuurialan opiskelijat voivat myös kehittää osaamistaan erilaisissa käytännön tehtävissä, esimerkiksi nuorten taideryhmän ohjaamisen muodossa. Kulttuuriklubi Siperian tavoitteena on välittää nuorten tekemää tee-se-itse-taidetta myös fyysisten tilojen ulkopuolelle: kaupungin kaduille, museoihin, kouluihin ja koteihin. (Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012b.)

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut tekee monipuolista nuorisotyötä Jyväskylän alueella. Nuorisopalveluiden tehtäviin kuuluu alue- ja nuorisotilatyön ohella muun muassa sosiaalinen vahvistaminen, osallisuuskasvatus, monikulttuurinen ja kansainvälinen nuorisotyö, tieto- ja neuvontapalvelut sekä kulttuurinen nuorisotyö. Alueellista nuorisotilatyötä toteutetaan kymmenellä nuorisotilalla Jyväskylän alueella. Avoimen tilatyön pääkohderyhmänä on 13-18 –vuotiaat nuoret. Toimintaa suunnataan myös varhaisnuorille kohdennettujen kerhojen ja oman ajan muodossa. Osallisuuskasvatus on yksi keskeisistä palvelukokonaisuuksista. Alueetyössä osallisuutta toteutetaan nuorisotiloilla (muun muassa tilojen viihtyvyyteen ja toimintaan vaikuttamisen muodossa) erityisesti talokokouksissa sekä Nuorisovaltuuston toiminnassa. (Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012c.)

Syksystä 2009 toimineeseen Nuorisovaltuustoon (NuVa) valitaan jäsenet oppilaitoksista, nuorisotiloista sekä muista kiinnostuneista nuorista. Nuorisovaltuusto toimii 13-20 –vuotiaiden jyväskyläläisnuorten vaikuttamiskanavana ja edustaa kaikkia Jyväsky-

län nuoria. Toiminta on poliittisesti sitoutumatonta. Nuorisovaltuuston tehtävänä on lisätä nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä toimia tiedon välittäjänä nuorten ja päättäjien välillä. (Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012d.)

Nuorisopalvelut ovat järjestäneet bändi-iltoja alueellisilla nuorisotiloilla sekä keskustassa Sepänkeskuksessa 1990-luvun alusta saakka. Yökahviloissa (Sepänkeskuksessa nimellä Yökemia) nuorten bändeillä on ollut mahdollisuus esiintyä. Nuorten bändit ovat harjoitelleet Sepänkeskuksen treenikämpissä. Kaupungin harjoitustilat ja erilaiset tapahtumat ovat toimineet kasvualustana monelle maanlaajuisesti ja jopa kansainvälisesti tunnetulle bändille. Nuorten kanssa on järjestetty bänditapahtumia muun muassa Tikkakoskella, Säynätsalossa ja Keltinmäessä. Esimerkiksi Tikkakoskella nuoret ovat aktiivisessa roolissa Jytinärockin järjestämisessä. Uusien toimintatilojen myötä treenikämpät ja tapahtumat siirtyvät Veturitalleille, mutta eri alueiden nuorisotiloissa järjestetään jatkossakin bändi-iltoja ja tapahtumia.

Jyväskylässä tehtävä kulttuurinen nuorisotyö tukee nuorten itseilmaisua sekä omaaloitteisuutta ja omien ideoiden toteuttamista. Tavoitteena on tarjota areenoita nuorten tuottamalle kulttuurille Jyväskylässä ja näin saada nuoret nähdyksi ja hyväksytyksi tärkeänä osana yhteisöä. Kulttuurisen nuorisotyön toiminnoissa nuori saa kokemuksia vastuun kantamisesta ja erilaisista toimimisen rooleista. Jyväskylän nuorisopalveluiden tekemän kulttuurisen nuorisotyön muotoja ovat muun muassa erilaiset kulttuuritapahtumat, nuorten rock-kuoro RockAll, bänditoiminta, graffitien harjoittelu sekä Kulttuuriklubi Siperian omaehtoisen kulttuuriharrastamisen muodot. Suuri osa kulttuurisen nuorisotyön toiminnoista toteutuu Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n ostopalvelusopimuksen kautta. Veturitallien tiloissa nuorisopalveluiden toiminnoista ovat nuorisotiedotus- ja neuvontapalvelut, nettilehti Painovirheen toimitus, mediakasvatus, nuorten osallisuuskasvatus ja nuorisovaltuusto, bänditoiminta, etsivä nuorisotyö, OhjausLaturi sekä Kulttuuriklubi Siperian toiminnot. (Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012a; 2012b.)

2 VIIKSET –NUORISOALOITE UUDEN TOIMINNAN TAUSTALLA

2.1 Viikset –nuorisoaloitteen tausta, tavoitteet ja tarkoitus

Viikset –nuorisoaloite syntyi nuorten toiveesta ja tarpeesta saada järjestää itse musiikkitapahtumia Jyväskylässä. Nuoret kokivat, ettei Jyväskylässä ollut tarpeeksi esiintymismahdollisuuksia aloitteleville bändeille ja halusivat itse ryhtyä kehittämään bänditoimintaa ja tapahtumatarjontaa. Kulttuuriklubi Siperia on toiminut projektin taustaorganisaationa. Kulttuuriklubi Siperiassa on toteutettu nuorten omaehtoista bänditoimintaa yhdistyksen perustamisesta (vuodesta 2000) lähtien. Keväällä 2011 ryhdyttiin kehittämään uutta toimintamallia, jolla nuorten bändien keikkailua ja omaehtoista tapahtumatoimintaa voitaisiin tukea ja edistää. Samalla toimintaa pyrittiin viemään entistä osallistavammaksi ja tarjota nuorille itselleen mahdollisuus tapahtumien järjestämiseen tuetusti. Tämän toiminnan (muun muassa Lutakon kahvilassa järjestetyt Siltaklubit) aikana tuli paljon kyselyitä nuorilta erilaisista mahdollisuuksista järjestää omia tapahtumia, minkä seurauksena nuorisoaloite syntyi.

Aktiiviset nuoret kokoontuivat yhteen ja muodostivat ryhmän, joka alkoi toteuttaa toimintaa. Ryhmä koostui 16-19 –vuotiaista nuorista. Aluksi mukana oli yhdeksän nuorta, joista kahdeksan oli poikia. Nuorisoaloitteen toimijoista suurin osa oli bändiharrastajia, mutta mukana oli myös nuoria, jotka olivat muuten kiinnostuneita musiikista ja tapahtumien järjestämisestä. Sukupuolijakauma projektin osallistujissa oli miesvoittoinen, mutta projektiin osallistui myös kaksi tyttöä. Kokoonnuimme ryhmän kanssa useita kertoja syksyllä 2011 ja pohdimme vaihtoehtoja toiminnan toteuttamiseksi. Päädyimme tekemään hakemuksen Euroopan Unionin Youth in Action –ohjelmaan, jonka sisällä Viikset –projekti toteutettiin Nuorisoaloitteena.

Nuorisoaloitteet ovat nuorten omia projekteja, joiden avulla nuoret voivat luoda uusia toimintatapoja ja vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Nuorisoaloiteprojektissa tulee olla mukana vähintään neljä 15-30 –vuotiasta nuorta. Mikäli ryhmässä on alaikäisiä, tulee ryhmällä olla ohjaaja. Nuoret valitsevat aloitteelleen aiheen, jonka ympärille hanke rakentuu. Aiheiden kirjo on laaja ja hanke voi käsitellä esimerkiksi ympäristönsuojelua tai musiikkia. Tukea voi hakea nuorten vapaa ryhmä tai yleishyödyllinen or-

ganisaatio. Tuella katetaan projektissa tehtävän toiminnan kuluja, esimerkiksi materiaalikuluja, tiedottamiskuluja ja vuokratkuluja. Suomessa Youth in Action –ohjelmaa hallinnoi kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio CIMO. CIMO on perustettu vuonna 1991 ja sen perustehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä muun muassa koulutuksen ja kulttuurin alueilla sekä nuorison keskuudessa. (CIMO 2012a; 2012b.)

Bänditoiminta on tärkeä yhteisöllisyyden ja osallisuuden muoto harrastajilleen. Jyväskylän alueella ei kuitenkaan ole ollut nuorten kokemuksen mukaan tarpeeksi esiintymismahdollisuuksia nuorten bändeille, ja tätä ongelmaa projektin toimenpiteillä haluttiin korjata. Tavoitteena oli saada uusia ihmisiä kiinnostumaan bänditoiminnasta ja tapahtumien järjestämisestä. Koko projektin aikana tähtäimessä oli toiminnan jatkuvuus ja ajatus siitä, että projektissa mukana olleet nuoret jatkavat toiminnan parissa projektin päättymisen jälkeen. Tapahtumien kautta haluttiin tarjota päihteettömiä vapaa-ajan viettomahdollisuuksia.

Bändien liikkuvuutta muille paikkakunnille haluttiin parantaa sekä samalla tarjota ulkopaikkakuntalaisille nuorten bändeille esiintymismahdollisuuksia Jyväskylässä. Toiminnasta hyötyivät erityisesti bändiharrastajat, muun muassa esiintymismahdollisuuksien myötä, mutta toiminta saavutti myös laajemman kohderyhmän avoimien ja esteettömien tapahtumien avulla. Hanke edisti nuorten ja nuorten ryhmien välistä yhteistyötä ja suvaitsevaisuutta.

2.2 Nuorten oppimiskokemuksia Viikset –nuorisoaloitteessa

Toimintaan osallistuneet nuoret saivat nuorisoaloitteen aikana hyvin monipuolisia oppimiskokemuksia. Näitä non-formaalien oppimisen kokemuksia nuoret refleктоivat Youthpass –prosessissa ohjaajan kanssa hankkeen aikana ja sen päätyttyä. Tiettyihin Youth in Action –nuorisotoimintaohjelman alaohjelmien hankkeisiin osallistuneilla nuorilla on oikeus saada osallistumis- ja oppimistodistus, jota varten Youthpass –todistus on kehitetty. Youthpass on osa Euroopan komission strategiaa non-

formaalin oppimisen tunnustamisen edistämiseksi. (Youth in Action Programme 2012.)

Viikset –nuorisoaloitteessa osallistujat voivat kehittää tapahtumatuotannon taitojen lisäksi myös sosiaalisia taitojaan. Projektin aikana tapahtumien järjestäminen ja siihen liittyvät toiminnot ovat olleet suuri osa osallistujien arkea. Osallistujat ovat oppineet pitkäjänteisyyttä, projektityöskentelyä ja kokonaisuuksien hahmottamista. Projektityöskentelyn myötä nuoret ovat päässeet kehittämään suunnittelu- ja organisointitaitoja. Käytännön osaamista on saatu muun muassa markkinoinnista, tiedottamisesta, ääni- ja valotekniikan toteutuksesta, asiakaspalvelusta sekä järjestyksenvalvonnasta. Useat osallistujat koki kehittyneensä ryhmätyöskentelyssä projektin aikana. Monet nuoret oppivat ottamaan virallisesti yhteyttä eri tahoihin puhelimitse sekä sähköpostin kautta. Toiminta kehitti siis myös vuorovaikutustaitoja. Osa nuorista oppi toiminnan aikana myös erilaisia teknisiä taitoja, kuten kuvankäsittelyä ja valokuvauksista. Useat Viikset –nuorisoaloitteen toiminnot ovat tukeneet osallistujien opintoja ja tämän vuoksi oppimiskokemusten tunnustaminen on tärkeää. Youthpass –todistuksista voi olla tulevaisuudessa hyötyä työ- tai opiskelupaikan saamisessa.

2.3 Ohjaajan rooli

Ohjaajana toimiminen Viikset –nuorisoaloitteessa oli minulle haastava, mutta erittäin mielenkiintoinen ja opettavainen kokemus. Oman ammatillisen kehitykseni kannalta se on ollut erittäin tärkeä. Olen saanut paljon ohjauskokemusta ja erityisesti kokemusta nuorten omaehtoisesta toiminnasta ja sen tuomista erityispiirteistä ja -vaatimuksista ohjaajuudelle. Ohjaajana toimiminen vaatii herkkyyttä ja oman persoonan hyödyntämistä. On erityisen tärkeää olla myös itse kiinnostunut ja innostunut käsillä olevasta toiminnasta.

EU:n nuorisotoimintaohjelman ohjeistuksissa todetaan, että nuorisoaloitteessa ohjaajan rooli on toimia tukihenkilönä ja olla itse toiminnan ulkopuolella. (Youth in Action –ohjelmaopas 2012, 36). Tämän roolin hahmottaminen oli minulle välillä hankalaa ja uskoisin, että ohjaajan roolin määrittäminen voi usein olla haastavaa, kun kyseessä on nuorten omaehtoinen toiminta. Ohjauksen tulee perustua dialogisuuteen eikä oh-

jaajan esimerkiksi tule esittää valmiita ratkaisuja ongelmatilanteessa, vaan johdatella ryhmän ajatuksia oikeaan suuntaan ja auttaa ratkaisun löytämisessä. Nuorilla on mahdollisuus oppia virheistään ja nähdä omien toimiensa seuraukset. Jälkeenpäin toimintaa tulee reflektoida ja kehittää sitä jatkossa havaintojen ja kokemusten perusteella. Nämä ovat niitä non-formaaleja oppimiskokemuksia, joita tällainen toiminta mahdollistaa. Tämä ei suinkaan tarkoita vain virheistä oppimista, vaan toki myös hyvin onnistuneita toimintoja voidaan hyödyntää jatkossa ja jakaa hyviä käytäntöjä myös muille.

Käytännön työ projektin ohjaajana oli yhteisiin tapaamisiin osallistuminen, suunnittelu yhdessä nuorten kanssa, auttaminen tapahtumien järjestelyissä sekä toiminnan arviointi ryhmän kanssa. Lisäksi olin ryhmän jäseniin tiiviisti yhteydessä Internetin välityksellä. Yhteydenpito oli viikoittaista läpi projektin, useimmiten ajatuksia vaihdettiin päivittäin. Facebook-ryhmässä toimintaa ideoitiin ja suunniteltiin aktiivisesti tapaamisten ohella. Verkossa tapahtunutta yhteydenpitoa pidän lähes yhtä tärkeänä kuin yhteisiä tapaamisia projektin onnistumisen kannalta. Toki verkossa tapahtuva vuorovaikutus ja ajatustenvaihdanta on hyvin erilaista kuin kasvokkain tapahtuva, eikä se mielestäni voi korvata yhteisiä tapaamisia. Se toimii hyvänä täydentäjänä niille sekä tarjoaa erinomaisen kanavan tavoittaa nuoret ja tiedottaa heille ajankohtaisista asioista.

Epävarmuuden sietokykyä on vaadittu useaan otteeseen. Minulle on ollut haastavaa jättää langat muiden käsiin ja luottaa siihen, että sovitut asiat tehdään ajallaan. Monesti itse tekeminen on helpompaa, ja sen vuoksi nuoria ei välttämättä osallisteta toimintaan niin paljon kuin olisi mahdollista. Osallisuuden toteutuminen vaatii ohjaajalta oikeanlaista asennetta ja omaa innostuneisuutta sekä kykyä ja halua luottaa nuoriin. Pidemmällä aikavälillä on huomattavasti hyödyllisempää opastaa ja perehdyttää nuoria itse toimimaan, kuin tehdä asioita valmiiksi. Kun on itsekkin innostunut, on vaikeaa pysytellä toiminnan ulkopuolella. Tärkeimpänä ohjaajan tehtävänä projektissa oli kenties kokonaisuuden hahmottaminen ja sen välittäminen nuorille. Toiminnan aikana nuoret saattoivat keskittyä niin tiiviisti omaan vastuualueeseensa, että muut tapahtumaan liittyvät asiat jäivät pimentoon. Juuri toiminnan kokonaiskuvan hahmottamisen kannalta yhteiset tapaamiset, joissa kaikkia osa-alueita käsitellään, ovat tärkeitä.

3 TUTKIMUKSELLISET MENETELMÄT OSALLISTAVAN SUUNNITTELUN TUKE- NA

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa jonkin fyysisen tuotoksen tuottamista tai jonkin toiminnallisen osa-alueen kehittämistä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä käytetään tutkimuksellista otetta sekä tarvittaessa erilaisia tutkimusmetodeja. (Vilkkä 2006, 76.) Vaikka opinnäytetyössäni on elementtejä toimintatutkimuksesta, sen laajuus ja tutkimuksellisuus eivät kuitenkaan täytä toimintatutkimuksen kriteereitä. Toimintatutkimuksessa tutkijalta tarvitaan laajaa asiantuntemusta, kehittämismenetelmien hallintaa ja hänellä on hyvin vastuullinen rooli, kuten Vilkkä (2006, 76) toteaa. Toiminnallisen opinnäytetyön raportoinnissa ei välttämättä käydä toimintatutkimuksen edellyttämää tieteellistä tai yhteiskunnallista keskustelua, vaan raportti toimii opiskelijan ammatillisen tiedon ja taidon osoittajana tuotoksesta tai kehitetystä toiminnasta (mt. 77).

Tämän opinnäytetyön tuotos on osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan malli. Toimintamallin pohjana on Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden ja Kulttuuriyhdistys Väristyksen (Kulttuuriklubi Siperian) aiempi toiminta sekä vuonna 2012 toteutettu Viikset -nuorisoaloite. Mallissa on huomioitu sekä tilojen tulevien käyttäjien että työntekijöiden toiveet ja näkemykset ja mielestäni sen toteutuksesta voidaan puhua osallistavana suunnitteluna. Osallistavan suunnittelun tarkoituksena on edistää toimijoiden itsensä osallisuutta sekä hyödyntää heidän asiantuntijuuttaan heitä itseään koskevilla hankkeilla. Tavoitteena on saada esiin sitä hiljaista tietoa, jota yhteisöissä piilee. Osallistava suunnittelu on alhaalta ylöspäin suuntautuvaa; ohjaaja tuo tietoaan vain täydentämään osallistujien tietämystä. Osallistavuus edellyttää avoimuutta, rehellisyyttä ja valmiuksia jakaa tietoa ja kokemuksia muiden mukana olevien toimijoiden kanssa. Osallistava suunnittelu auttaa sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteiden saavuttamisessa. (Kinnunen, Penttilä, Rantala, Salonen & Tervo 2003, 28.) Osallistuminen suunnitelman tekoon sitouttaa myös työntekijöitä sen toteuttamiseen ja edelleen kehittämiseen ja osoittaa myös työntekijöiltä innostusta, jota toiminnassa vaaditaan. Seuraavaksi avaan tutkimuksellisia ja osallistavia menetelmiä, joita suunnitelman laatimiseen ja taustoittamiseen on käytetty.

3.1 Tapaus- ja toimintatutkimuksen piirteitä suunnitelman taustalla

Tapaustutkimus on tutkimustapa tai tutkimusstrategia, joka voi sisältää erilaisia aineistoja ja tutkimusmenetelmiä. Tapaustutkimuksessa tutkimuskohde on usein tapahtumakulku tai ilmiö. Tavoitteena on kerätä mahdollisimman monipuolinen aineisto sekä kuvata tutkimuksen kohde perusteellisesti. Tärkeää tapaustutkimuksessa on erottaa tapaus ja tutkimuksen kohde. (Laine, Bamberg & Jokinen 2008, 9-11.) Viikset –nuorisaloitteen kohdalla tapauksena voidaan pitää nuorten projektia. Havainnoinnin kohteena ovat ne projektin aikana ilmenevät asiat, jotka ovat merkittäviä huomioida uuden toimintamallin suunnittelussa. Näitä ovat esimerkiksi ryhmätyöskentely, sitoutuminen, oma-aloitteisuus sekä ohjaajan ja ryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus. Tärkeää on pohtia myös ohjaajan roolia tällaisessa toiminnassa (ks. luvut 2.3 ja 4.2). Tapaustutkimuksen perusteellisuus ei kuitenkaan toteudu tässä työssä, vaan tarkoituksena on pikemminkin ollut huomioida niitä nuorten sekä työntekijöiden kannalta merkittäviä seikkoja, jotka tämän tapauksen pohjalta voidaan yleistää, ja näin hyödyntää niitä toiminnan suunnittelussa.

Laine ym. (2008) kirjoittavat, että tapaustutkimuksen avulla voidaan tutkia uusia ilmiöitä ja samalla kehittää ideoita ja teoreettisia näkemyksiä niiden pohjalta. Tapaustutkimuksen tehtävä on analyttinen yleistäminen, jolloin tutkimusta käytetään joko kyseenalaistamaan tai vahvistamaan itse kehitettyä tai aiemmin esitettyä näkemystä. (Laine ym. 2008, 19; 29.) Leino (2008, 214) mukaan tapaustutkimuksessa on olennaista myös tapauksen kokonaisvaltainen ymmärtäminen yleistettävyyden ohella. Toimiva tapaustutkimus kuitenkin tarjoaa mahdollisuuden yleistämiselle. Tällöin analyysin perusteella on mahdollista muodostaa kokonaisnäkemys, josta nousee esiin uusia tarkastelukulmia. Tapauksen kokonaisvaltaisen ymmärtämisen lisäksi tärkeitä ovat tulkinnat, joita aineistosta tehdään. Tässä yhteydessä voidaan puhua tutkimustulosten siirrettävyydestä, jolloin tavoitteena on ymmärtää toimintaa yhtä tapausta laajemmalla tasolla. (Leino 2008, 214.) Tämä tapaustutkimuksen ominaisuus toteutuu Viikset –nuorisaloitteen tarkastelussa. Lähtökohtana on hyödyntää projektin aikana ja sen päätyttyä kerättyä aineistoa (havainnot, kokemukset, reflektointi, keskustelut, kysely) osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan mallin osaksi ja tueksi. Mielestäni tässä yhteydessä voidaan puhua hyvien käytäntöjen ja toimintatapojen siirtämisestä uuteen toimintaympäristöön.

Lehtonen (2008, 245-246) kirjoittaa tapaus- ja toimintatutkimuksen yhdistämisestä. Tapaustutkimukselle ominaista on, että arviointi tapahtuu vasta toiminnan päättymisen jälkeen eikä tutkija osallistu aktiivisesti tutkimuskohteen toimintaan. Toimintatutkimuksessa tutkija osallistuu kohteen toimintaan ja havainnointiin arvioiden samalla toimintaa. Yksi toimintatutkimuksen vahvuuksista onkin sen refleksiivisyys; suunnittelu, toiminta ja toiminnan arviointi vuorottelevat. (Lehtonen 2008, 245-246; Kuula 1999.) Tiivis osallistuminen tutkittavan prosessin kulkuun aiheuttaa sen, että tutkija (tässä tapauksessa ohjaaja) vaikuttaa tapahtumiin, mikä voi vaikeuttaa prosessin analysoimista ja arvioimista. Oman roolin ja toiminnan reflektointi onkin toimintatutkijalle tärkeää. (Lehtonen 2008, 247.) Tämän havaitsin usein Viikset –nuorisoaloitteen aikana. Välillä tuntui, että osallistun liikaa ja vaikutan liiksi toiminnan kulkuun, välillä taas koin olevani liiksi ulkopuolella. Osallistavassa toiminnassa ohjaaja joutuu siis hyvin samankaltaiseen tilanteeseen kuin tutkija toimintatutkimusta tehdessään. Oma roolini Viikset -nuorisoaloitteen toteutuksen aikana sijoittui jonnekin ohjaajan ja toimijan välimaastoon.

Osallistuvaa havainnointia Viikset –nuorisoaloitteen aikana

Havainnoinnilla on pitkä perinne kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Havainnoinnin avulla saadaan suoraa ja välitöntä tietoa esimerkiksi ryhmien ja organisaatioiden toiminnasta ja käyttäytymisestä. Havainnoija voi vaikuttaa tutkittavaan tilanteeseen ja häiritä sitä, mistä havainnointia onkin kritisoitu tutkimusmenetelmänä. Tutkimus ei ole enää objektiivinen. Toisaalta osallistuvassa havainnoinnissa tutkija on osa tutkittavaa ryhmää ja sen toimintaa. Tutkija osallistuu toimintaan tutkittavien ehdoilla ja pyrkii pääsemään ryhmän jäseneksi. Usein havainnoijalle muodostuu rooli ryhmässä. Osallistuvaa havainnointia käytetään erityisesti laadullisen (kvalitatiivisen) tutkimuksen menetelmänä. Havainnointiin voi liittyä eettisiä ongelmia, kuten se, kuinka kertoa tutkimuksesta sellaiselle ryhmälle, joka ei ole halukas tutkimukseen. Havainnointimenetelmän käytössä on tärkeää muistaa pitää erillään havainnot ja omat tulkinnat havainnoista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 212-217; Vilkkä 2006, 37-38.)

Havainnointi voi olla tarkasti suunniteltua ja jäsenneiltyä tai vapaata ja tutkittavan kohteen toimintaan mukautunutta. Jäsenneily eli systemaattinen havainnointi edellyttää ongelman asettelua ja taustatietojen selvittämistä ennen havainnointia. Jäsenneily havainnointi ei sovellu siis tutkimuskohteeseen, josta on hyvin vähän ennakkotietoa, ja menetelmää käytetään yleensä määrällisessä tutkimuksessa. (Vilka 2006, 38-39.) Laadullisessa tutkimusmenetelmässä vapaa ja mukautunut havainnointi eli osallistuva havainnointi on yleistä. Menetelmää käytetään esimerkiksi sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuuristen merkitysten tutkimiseen. Osallistuva havainnointi vaatii syvenymistä tutkittavaan kohteeseen. Tutkija osallistuu kohteen toimintaan ja havainnointijaksot ovat pitkiä, sillä havainnoinnin tulisi olla kattavaa. Tutkija on jatkuvassa vuorovaikutuksessa tutkittavan kohteen kanssa; tutkimusaineisto syntyy tutkijan ja tutkittavan yhteistyönä. (Vilka 2006, 40-41, 45; Grönfors 2007, 151; Stringer 2007, 75-77.)

3.2 Kyselyn avulla tietoa tilojen tulevilta käyttäjiltä

Havainnoimalla saatua tietoa voi yhdistää myös aineistoon, joka on kerätty muulla tavoin. Havainnoimalla voidaan syventää esimerkiksi haastattelemalla tai kyselyllä kerättyä aineistoa, toisaalta kysely taas voi antaa lisätietoa esimerkiksi toimintatutkimuksen loppuvaiheessa (Grönfors 2007, 155-156; Hirsjärvi ym. 2010, 192; Stringer 2007, 78). Tilojen tulevien käyttäjien toiveita haluttiin selvittää kyselyn avulla. Kyselyssä oli ainoastaan avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset mahdollistavat sen, että vastaajat voivat ilmaista itseään omin sanoin. Avointen kysymysten pohjalta on mahdollista tarkastella myös motivaatioon liittyviä seikkoja ja vastaajien viitekehyksiä. (Hirsjärvi ym. 2010, 201.) Taustatiedoiksi kysyttiin vastaajan ikää ja sukupuolta, jotka olivat mielestämme oleellisia tietoja vastausten kannalta. Laadimme kyselyn yhdessä Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden työntekijöiden kanssa. Pohdimme yhdessä niitä asioita, joita kyselyllä halutaan selvittää ja jotka ovat tärkeitä toiminnan suunnittelun kannalta. Avoiimiin kysymyksiin päädyimme siksi, ettemme halunneet rajata vastauksia valmiisiin vaihtoehtoihin, vaan saada mahdollisimman monipuolisesti ideoita ja ajatuksia toimintaan liittyen. Taustatiedoista kartoitettiin vain ikä ja sukupuoli, sillä halusimme tietää onko tyttöjen ja poikien nä-

kemyksissä eroavaisuuksia ja vaikuttaako vastaajan ikä siihen, millaisia toimintoja halutaan.

Kyselylomake on perinteinen aineistonkeruumenetelmä. Kysymykset ovat perusta kyselytutkimuksen onnistumiselle, joten niiden laatimisessa tulee olla huolellinen. Kyselylomakkeen laatimisella ja kysymysten tarkalla asettelulla voidaan edesauttaa tutkimuksen onnistumista. Tärkeintä on selvittää, mitä kyselyllä halutaan tietää; mikä on tutkimusongelma. Näin voidaan välttää turhat kysymykset. Kysymykset eivät saa olla johdattelevia ja niiden tulee olla yksiselitteisiä. Mikäli vastaaja käsittää kysymykset eri tavalla kuin tutkija, tutkimustulos vääristyy. (Valli 2007, 102-103; Hirsjärvi ym. 2010, 198.) Kyselyn tulosten tulkinta voi olla ongelmallista. Kyselyllä kerättyä aineistoa pidetään pinnallisena ja kyselytutkimuksia teoreettisesti vaatimattomina. Ei voida varmistua siitä, ovatko vastaajat vastanneet huolellisesti ja rehellisesti tai ovatko he perehtyneet asiaan, jota kysytään. Hyvän lomakkeen laatiminen on aikaa vievää ja vaatii osaamista tutkijalta. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.)

Yksi hyvä keino toteuttaa kysely on tehdä se kerralla isolle ryhmälle vastaajia, jolloin tutkija on paikalla ja voi tarvittaessa tarkentaa kysymyksiä (Valli 2007, 107). Tätä tapaa on käytetty Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoimintaa käsittelevässä kyselyssä. RockAll –kuoron ohjaaja Seppo Pohjolainen toteutti kyselyn kuoron jäsenille harjoitusten yhteydessä, ja itse toteutin kyselyn Viikset –nuorisoaloitteen raportointitapaamisessa nuorten kanssa. Lisäksi Veturitallien bänditiloihin harjoittelemaan tulevat bändit vastasivat kyselyyn yhteisen bändipalaverin yhteydessä. Kysely oli siis kontrolloitu kysely, jossa lomakkeet jaetaan henkilökohtaisesti ja kerrotaan tutkimuksen tarkoituksesta, selostetaan kyselyä ja vastataan mahdollisiin kysymyksiin (Hirsjärvi ym. 2010, 196-197).

Kyselyllä saatu tieto ei kata kuin pienen osan nuorista, mutta on kuitenkin suuntaa antava sen suhteen, millaista toimintaa Veturitalleille halutaan. Kyselyn vastauksia voi verrata esimerkiksi Visioi Veturitalleja –suunnittelutapaamisissa esiin nousseisiin asioihin. Esimerkiksi rap- ja hip-hop –musiikkiin ja katukulttuuriin keskittyvät työpajat ja tapahtumat ovat nousseet vahvasti esiin näissä tapaamisissa perinteisen bänditoiminnan rinnalle. Kyselyn tulokset yhdistettynä Viikset –nuorisoaloitteen kokemuk-

siin ja havaintoihin luovat monipuolisen tietopohjan; toiveet ja odotukset eri menetelmin kerätyn tiedon perusteella ovat osoittautuneet hyvin samansuuntaisiksi.

Kysely toimii suunnitellun mallin tukena ja jatkossa Kulttuuriyhdistys Väristys ry ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut voivat käyttää vastauksia edelleen toimintansa kehittämiseen. Kysely tarjoaa tietoa siitä, millaisena nuoret näkevät Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnan tulevaisuudessa. Tämä tarjoaa hyvän lähtökohdan toimintamallille ja sen onnistumiselle, ottaen huomioon myös muut tavat, joilla nuoria on suunnittelemiseen osallistettu (muun muassa Visioi Veturitalleja –tapaamiset ja keskustelut).

4 TOIMINTAMALLIN TEOREETTINEN JA PEDAGOGINEN VIITEKEHYS

Tässä työssä esitetty toimintamalli on yksi tapa toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä. Se toimii työkaluna nuorisotyöntekijöille kulttuurisen nuorisotyön toimintojen toteuttamisessa ja tukee Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden ja Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n sosiaalisen vahvistamisen ja osallisuuskasvatuksen tavoitteita. Toimintamalli rakentuu sosiokulttuurisen innostamisen ja kulttuurisen osallisuuden kautta. Keskeistä on yhteisöllisyys ja ryhmätyöskentely. Toiminta tarjoaa osallistujille mahdollisuuden non-formaaleihin oppimiskokemuksiin. Ohjaajan tehtävä toiminnassa on toimia paitsi tietojen ja taitojen välittäjänä, myös innostajana. Osallisuuden ja innostamisen toteutuminen vaatii oikeanlaista toimintaa työntekijöiltä sekä avointa ja innostavaa ilmapiiriä nuorisotilalla.

4.1 Kulttuurinen nuorisotyö osallistajana ja innostajana

Kulttuurista nuorisotyötä toteutetaan muun muassa kunnissa, yhdistyksissä, järjestöissä ja nuorten vapaissa ja epämuodollisissa yhteisöissä ja ryhmissä (Ruotsalainen 2007, 169). Käsitteen kulttuurinen nuorisotyö merkityksestä ja tarpeellisuudesta on käyty keskustelua, sillä kulttuurin käsite laajassa merkityksessään kattaa kaiken inhimillisen toiminnan. Lisäksi erilaisia kulttuuriseen nuorisotyöhön liitettyjä työmuotoja

käytetään jatkuvasti kaiken nuorisotyön parissa. Esimerkiksi erityisnuorisotyössä ja monikulttuurisessa työssä käytetään menetelminä paljon tanssia, teatteria ja musiikkia. (mt. 171-172; Kalhama & Vartiainen 2006, 4.)

Kulttuurisen nuorisotyön tarkka määrittelyminen on hankalaa. Keskeinen kulttuurisen nuorisotyön, kuten muidenkin nuorisotyön osa-alueiden, tehtävä on aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisen tukeminen. (Ruotsalainen 2007, 171.) Muun muassa Johanna Tuliainen (2006) on pohtinut kulttuurisen nuorisotyön määrittelyä pro gradu – työssään Käytännön työntekijöiden käsityksiä kulttuurisesta nuorisotyöstä (Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2012, 7). Kulttuuriseen nuorisotyöhön kuuluvat nuorisotyöntekijöiden mielestä nuorisotyön toimintamuodot, taidekasvatuksen sisällöt, demokratiakasvatuksen oppimisympäristö ja kulttuurikasvatus. Tärkeimmiksi tavoitteiksi kulttuuriselle nuorisotyölle oli määritelty muun muassa voimaannuttaminen, kokemusten tuottaminen, yhteiskunnallisen toimijuuden vahvistaminen, nuorisotyön sisällön ja muotojen kehittäminen sekä kansalaiseksi kasvamisen tukeminen. (Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2012, 7.)

Kulttuurinen nuorisotyö on yhteisöllistä ja yhteiskunnallista toimintaa ja kulttuurinen vaikuttaminen tulisi nähdä nuorten luonnollisena vaikuttamisen ja osallistumisen muotona. Nuorisotyön tehtävänä on tukea tätä ja tarjota areenoita osallistumiseen ja vaikuttamiseen. (Ruotsalainen 2007, 177; Gretschel 2011, 9.) Tekemällä oppiminen ja konkreettinen tekeminen kuuluvat läheisesti kulttuuriseen nuorisotyöhön. Yhteisölliseen tekemiseen ja oppimiseen kuuluu tärkeänä osana reflektointi. Reflektointi tekee oppimiskokemuksista merkityksellisiä ja mahdollistaa kokemusperäisen oppimisen. Tekemällä oppiminen tarjoaa non-formaaleja oppimiskokemuksia ja siihen liittyvät yhteisöllisyys sekä dialogisuus. (Ruotsalainen 2007, 174; 177.)

Sosiaalisen vahvistamisen näkökulma on mielestäni keskeinen kulttuurisessa nuorisotyössä. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa syrjäytymisvaarassa oleviin tai erityistä tukea tarvitseviin nuoriin ja nuorten ryhmiin kohdistuvaa varhaista tukea ja toimenpiteitä. Sosiaalisessa vahvistamisessa korostuu ehkäisevän työn näkökulma ja siinä tavoitellaan kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista sekä yksilön hyvinvoinnin lisäämistä ja edistämistä. Keskeistä on moniammatillinen yhteistyö, verkostotyö ja yhteistyö nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa sekä vapaa-ajan ryhmä- ja ver-

taistukitoiminta. Sosiaalisesti vahvistavassa toiminnassa yksilöt ja yhteisöt saavat vaikuttamisen ja osallisuuden kokemuksia. (Danska-Honkala & Poteri 2011, 128; Mehtonen 2011, 13; Lundbom & Herranen 2011, 6.) Gretschemin (2011) mukaan osallisuus on lähinnä osallisuuden tunnetta. Nuorella tulee olla mahdollisuus olla toimijana vaikuttamistoiminnan kaikissa vaiheissa ideoinnista toteutukseen ja arviointiin. Osallisuuden tunteeseen liittyy läheisesti käsite voimaantuminen. Vaikuttamisosallisuus voi toteutua esimerkiksi liikunnallisen, poliittisen tai kulttuurisen nuorisotyön kautta. (Gretschel 2011, 9.) Musiikkiin liittyvinä kulttuurisen nuorisotyön toimintoina on järjestetty harjoitustiloja bändeille sekä bändikatselmuksia ja –kilpailuja (Ruotsalainen 2007, 178). Tämä on kuitenkin vasta ensiaskel nuorten todelliselle osallisuudelle, jossa he itse toimivat kulttuurin tuottajina. Oma kokemukseni on, että usein aikuisten nuorille järjestämät tapahtumat eivät herätä nuorten mielenkiintoa. Liaksi valmiiksi järjestetyt tapahtumat voivat olla myös karhunpalvelus nuorten omatoimisuudelle ja aktiivisuudelle.

Nuorten tulisikin olla osallisena tapahtumien järjestämisessä niin, että päävastuu toiminnasta on heillä itsellään. Näin tapahtumista tulisi nuorten näkökulmasta kiinnostavia ja nuoret sitoutuvat toimintaan. Ruotsalaisen (2007, 181) mukaan nuorille suunnatut kulttuuriset tuotannot tapahtuvatkin enenevässä määrin siten, että nuoret osallistuvat suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Nuorten osallisuutta voidaan tukea erilaisilla koulutuksilla ja kulttuurisen nuorisotyön tulee edistää ja tukea nuorten verkostoitumista ja vertaistoimintaa. Tämä on vastakohta palveluajattelulle, jossa nuori nähdään vain asiakkaana, jolle tuotetaan palveluita. (Ruotsalainen 2007, 181-183.) Myös Nuorisolaissa todetaan, että nuoria tulee kuulla heitä koskevissa asioissa ja heillä tulee olla mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn (Nuorisolaki 2006, 8 §).

Siivosen (2009, 74) mukaan osallistavuudella ja voimauttamisella tarkoitetaan sitä, että tuetaan ihmisten mahdollisuuksia edistää omaa hyvinvointiaan. Hänen mukaansa kulttuuritoiminnalla on tässä suuri merkitys. Osallistuminen kulttuuritoiminnan suunnitteluun on jo tärkeää sinänsä, ja tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa muun muassa toiminnan arvoihin ja sisältöön. Lisäksi kulttuuritapahtumat edistävät myös niiden hyvinvointia, jotka eivät ole olleet mukana toiminnan suunnittelussa. (Siivonen 2009, 74.) Tämä näkökulma oli hyvin keskeinen Viikset–nuorisoaloitteessa. Yksi kes-

keinen kriteeri rahoituksen saamiselle oli se, että toiminnasta tulee olla hyötyä muillekin kuin projektin toimijoille.

Kulttuuritapahtumat, kuten musiikkitapahtumat tai esitykset, ovatkin mielestäni loistava keino tavoittaa myös varsinaisen toiminnan ulkopuolella olevia nuoria. Nuorten itsensä järjestämät tapahtumat tuntuvat tavoittavan muut nuoret paremmin, kuin esimerkiksi nuorisotoimen valmiiksi järjestämät tapahtumat. Toimiminen kulttuuritapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa tarjoaa nuorelle mahdollisuuden toimia omalta osaltaan innostajan roolissa ja saada kenties uusia nuoria innostumaan mukaan toimintaan.

Koivusen (2007, 13) mukaan mediamaailma jakaa nuoret usein karkeasti erilaisiin ryhmiin ja osakulttuureihin pitkälti heidän kulutustottumustensa perusteella ja nuorisokulttuuri nähdään ensisijaisesti kulutuksen kautta. Nuoret ovat markkinoinnin kohderyhmä, jonka oma osallistuminen ja osallisuus jäävät vähäisiksi. Liittyminen yhteisöön vaatii kuitenkin vahvaa panosta yhteisön merkitystuotannossa. Nuorten tulisi olla aidosti osallisia yhteisön symbolituotannossa ja kokea voivansa vaikuttaa myös taiteen ja kulttuurin keinoin. (Koivunen 2007, 13). Nuoret tarvitsevat siis mahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin toteuttamiseen omaehtoisesti. Liiallinen ohjattu toiminta voi mielestäni rajoittaa luovuutta ja vähentää osallisuuden tunnetta, varsinkin jos toiminnasta puuttuu dialogisuus ja osallistavuus.

Kaupallisuutta korostava näkökulma siis passivoi nuoria, ja nuoret jäävät pelkästään yleisöksi ja kaupallisuuden kohteiksi. Nuorten innostaminen mukaan taiteeseen ja osallistumaan kulttuurin tuotantoon on tärkeää. Taide ja kulttuuri ovat hyviä väyliä osallistumiseen ja osallisuuteen sekä hyvään yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kansalaisuuteen oppimiseen. (mt., 13.) Näin ollen nuorten omaehtoinen kulttuuri-toiminta on erityisen tärkeää, kuten Viikset –nuorisaloitekin on osoittanut. Projekti on mahdollistanut niin nuorten roolin esittävän taiteen tekijöinä kuin myös kulttuuritapahtuman tuotannollisen puolen hahmottamisen. Kulttuuritapahtumien järjestämiseen keskittyvään toimintaan sisältyy paljon myös mediakasvatuksen elementtejä, kuten mainontaa ja viestintää eri medioissa.

4.2 Nuoriso-ohjaajan rooli innostavassa ja osallistavassa toiminnassa

Nuorisobarometrin 2009 mukaan nuoret kokevat saaneensa vähiten kannustusta nuoriso-ohjaajilta ja taideharrastuksen ohjaajilta tai vetäjiltä omaan kulttuuriharrastukseensa. Niistä, jotka kannustusta olisivat kaivanneet, yli kolmannes ei koe saaneensa sitä riittävästi. (Myllyniemi 2009, 44-45.) Tämä kertoo mielestäni paljon ohjaajan merkittävästä roolista innostajana ja kannustajana. Nuorten omaehtoisessa kulttuuriharrastamisessa se on ohjaajan tärkein tehtävä. Tämän lisäksi tärkeää on toiminnan mahdollistaminen ja tukeminen. Se, että juuri nuoriso-ohjaajat ja kulttuuriharrastusten vetäjät ovat häntäpäässä kannustusta mitattaessa, on huolestuttavaa. Tämä kertoo, ettei perusasenne nuorisotyön kentällä välttämättä ole niin osallistava ja innostava kuin mihin pyritään.

Yksi ohjauksen tasoon vaikuttava seikka voi olla selkeiden pedagogisten toimintamallien puuttuminen nuorisotyön kentältä. Kiilakosken ja Niemisen (2007, 187) mukaan pedagoginen järjestys terävöittää nuorisotyön kasvatustietoisuutta ja jäsentää menetelmiä. Pedagogiikan, joka tukee käytännön toimintaa, auttaa osoittamaan työn tärkeyden rahoittajille, toimijoita arvioimaan omaa työtään sekä havaitsemaan työn sokeita pisteitä tulisi olla käytännön toiminnan pohjana. Tämä ei kuitenkaan tarkoita välttämättä yhtä ”kuningaspedagogiikkaa”, vaan pikemminkin useita erilaisia pedagogiikkoja sisältävää työkalupakkia. (Kiilakoski & Nieminen 2007, 187.) Tämän vuoksi on myös tärkeää, että suunnitelmallani on selkeä pedagoginen kehys. Se helpottaa työntekijöitä hahmottamaan oman työnsä osana laajempaa kokonaisuutta ja liittämään paikallisella tasolla toteutettavan työn osaksi kansallista ja jopa kansainvälistä nuorisotyön kenttää. Onkin tärkeää osallistaa myös työntekijät (nuorten ohella) toimintasuunnitelman tekoon, jolloin he pääsevät heti käsiksi toimintaan ja omaan rooliinsa siinä sekä toiminnan taustalla vaikuttaviin ajatuksiin ja kokemuksiin.

Osallistavan musiikki- ja tapahtumatoiminnan mallissa pedagoginen pohja jäsentyy sosiokulttuurisen innostamisen kehykseen. Innostamisen teoria perustuu sosiaalipedagogiikkaan ja innostamista voidaan pitää sosiaalipedagogiikan sovellusalueena. (Kurki 2010, 204-205.) Yhteiskunnallinen näkökulma on vahvasti läsnä sosiaalipedagogiikassa. Sillä tavoitellaan osallisuuden, osallistumisen ja elämänhallinnan edis-

tämistä. Toiminnassa korostuu dialogisuus, yhteisöllisyys ja elämyksellisyys. Sosiaalipedagogiikkaan nuorisotyössä kuuluu alan teorian kehittäminen esimerkiksi toiminnasta tehtyjen havaintojen perusteella. Monipuolinen nuorisotyö ja sen toiminnot ovatkin yksi vahva innostamisen työympäristö (Hämäläinen 2010, 187; Kurki 2000, 81). Nuorisotyön ohella innostavaa toimintaa on esimerkiksi kolmannen sektorin kansalaistoiminta, kuten yhteisöteatterit, työpajatoiminta ja työttömien osuuskunnat. (Kinnunen ym. 2003, 17.)

Paulo Freiren näkemykset ovat hyvin läheisiä sosiokulttuuriselle innostamiselle. Freire korostaa kasvatuksessa ja opetuksessa dialogisuuden merkitystä ja kritisoi tallettavaa kasvatusta ja opetusta. Oppimisen tulisi perustua oppilaan (nuoren) ja opettajan (ohjaajan, nuorisotyöntekijän) tasavertaiseen vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen kriittiseen pohdintaan. (Freire 2005.) Tallettavan kasvatuksen voi rinnastaa kulttuuriseen demokratisaatioon, jossa kulttuuria vain välitetään ylhäältä alaspäin. Kulttuurisen demokratisaation tarkoitus on levittää mahdollisimman tehokkaasti kulttuurisia tuotteita ja arvoja kaikelle kansalle. Siinä tavoitellaan lähinnä kulttuurin leviämisen määrällistä kasvua. Nuorisotyön piirissä tämä voidaan käsittää niin, että nuori on vain vastaanottajan asemassa, ei osallistujana. Kulttuurinen demokratia taas tarkoittaa sitä, ettei kulttuuri ole vain tiettyjen harvojen etuoikeus, vaan myös inhimillisen käyttäytymisen rakenne. Kulttuurinen demokratia tarkoittaa ihmisten omaa osallistumista ja osallistumisen lisäämistä; ihmiset ovat todellisia toimijoita ja kulttuurinsa tuottajia. Jokaisella on mahdollisuus ja kyky toimia oman elämänlaatunsa luojana ja osallistua aktiivisesti yhteisönsä kehitykseen. Kulttuurikasvatuksella pyritään näihin samoihin päämääriin; tuetaan kulttuurista erilaisuutta, alakulttuurien välistä kosketusta ja tarjotaan erilaisia osallistumismahdollisuuksia. (Kurki 2000, 14, 58-59; Kalhama & Vartiainen 2006, 5.) Sosiokulttuurisen innostamisen käsite ei sisällä kasvattajakasvatettava –vastakkainasettelua, vaan se perustuu yhdessä kasvamiseen ja dialogisuuteen (Kurki 2010, 204).

Innostajana toimiminen vaatii innostusta ohjaajalta itseltäänkin. Sosiokulttuurisen innostamisen kehyksessä innostajan (ohjaajan) tehtävänä on toimia sosiaalisten prosessien liikkeellepanijana. Humaanisuus on innostamisen ydin. Innostajana toimivalla henkilöllä tulee olla itsekriittisyyttä, vastuullisuutta, tutkimuksellisuutta ja luovuutta. Veturitallien nuorisotyöntekijät toimivat työssään innostamisen perustasolla tai tekni-

sellä tasolla. Perustasolla tarkoitetaan toimintaa erilaisissa projekteissa, esimerkiksi moniammatillisissa työryhmissä. Innostajat toimivat lähinnä projektien ja muun toiminnan järjestelijöinä, mutta ovat kuitenkin vuorovaikutuksessa useiden ihmisten kanssa ja heidän kasvatuksellinen vaikutuksensa on suuri. Teknisen tason toimintaan vaaditaan ammatillinen koulutus, joka kaikilta Veturitallien nuorisotyöntekijöiltä löytyy. Tekninen taso sisältää projektien ja ryhmien johtamista ja koordinoimista. (Kurki 2000, 80-81.)

Innostajan oma persoona on vahvasti mukana työssä. Innostajalla tulee olla hyvä itsetuntemus ja halu kehittyä ja kehittää itseään. Tärkeää on myös antaa ryhmälle tilaa ja mahdollisuus kehittyä ja ratkaista ongelmia, toisin sanoen luottaa ryhmään ja sen tekemiin päätöksiin ja aloitteisiin. Innostamisen kehyksessä tehtävä (nuoriso)työ vaatii jatkuvaa kehittymistä ja uusien asioiden omaksumista. (mt. 83.) Perustana tälle kaikelle toimii innostajan oma persoonallisuus ja innostuneisuus sekä avoin ja osallisuutta tukeva ilmapiiri nuorisotilassa. Kulttuurikasvatustajan tärkein työkalu on hänen oma persoonallisuutensa (Kalhama, Kitola & Walamies 2006, 30). Kulttuurikasvatuksessa ohjaajan rooli rakentuukin mielestäni juuri innostamisen kautta.

Viikset–nuorisoaloitteessa ohjaajan rooli muodostui dialogisuuden ja innostamisen kautta. Aloitteiden ja mielenkiinnon toimintaan tulee olla lähtöisin nuorilta itseltään. Ohjaaja voi motivoida ja innostaa, mutta ketään ei voi pakottaa innostumaan tai olemaan innostunut. On tärkeää, että vastuu toiminnasta säilyy nuorilla itsellään ja nuoret kokevat olevansa aitoja toimijoita. Vapaaehtoisuus leimaa muutenkin vahvasti nuorisotyön kenttää, onhan nuorisotoiminta pitkälti koulun ulkopuolella tapahtuvaa vapaa-ajan toimintaa. Tämänkaltaisessa, nuorten omaehtoisessa toiminnassa ohjaajan roolia voi olla hankala määrittää. Kohtasin itse VIKSET –projektin aikana monta kertaa tilanteen, jossa minun täytyi pohtia omaa rooliani ohjaajana. Välillä tuntui, että olin liikaa mukana toiminnassa, välillä taas koin tekeväni liian vähän projektin etene- miseksi. On kuitenkin tärkeää antaa nuorten itse tehdä päätöksiä, olivat ne sitten aikuisen ohjaajan mielestä oikeita tai väärä. Heti virheen tapahtuessa ei tarvitse puutua asiaan, vaan tulee antaa nuorelle itselleen mahdollisuus nähdä oman päätöksensä seuraukset ja oppia niistä. Jos esimerkiksi tapahtuman yleisömäärä jää vähäiseksi huonosti tehdyn markkinoinnin seurauksena, voidaan tätä pohtia yhdessä tapahtuman jälkeen ja pyrkiä toimimaan seuraavalla kerralla paremmin.

Gretschel (2011, 7) näkee nuorisotyön nimenomaan dialogisena kasvatuksena, jossa kasvattaminen on tasavertaisessa vuorovaikutuksessa nuoren ja kasvattajan välillä. Sekä nuoren että kasvattajan asiantuntijuus tunnustetaan dialogisessa kasvatuksessa ja kummallakin on omat vahvuutensa. Nuorten asiantuntijuutta hyödynnetään huomattavasti enemmän kuin perinteisessä monologisessa kasvatuksessa, jossa ei Gretschelin mukaan huomioida nuorten asiantuntijuutta välttämättä ollenkaan. (Gretschel 2011, 7.) Dialogisen kasvatuksen näkökulma nivoutuu tiiviisti yhteen sosiokulttuurisen innostamisen ja innostajana toimimisen kanssa. Dialogisuuteen kuuluu kriittisyys, kyseenalaistaminen ja epäily, kuten myös perustelut, vastaväitteet ja väitteiden hyväksyminen. Dialogista kasvatusta työmuotonaan käyttävän nuorisotyöntekijän tulee sietää epävarmuutta, kaaosta ja kyetä oppimaan uutta. (Ruotsalainen 2007, 174-175; vrt. Kurki 2000.)

Ohjaajalla tulee olla ammatillisen osaamisen lisäksi jonkinlainen peruskäsitys siitä, mitä tapahtuman järjestämiseen kuuluu. Yhteiset tapaamiset ohjaajien ja tapahtumaa järjestävien nuorten ryhmien (tai yksittäisen nuoren) välillä ovat vuorovaikutuksellinen tilanne. Sekä ohjaaja että nuori tuovat tilanteeseen oman asiantuntijuutensa ja pohtivat yhdessä ratkaisuja mahdollisiin ongelmiin. Molemmat osapuolet oppivat toisiltaan. Ohjaajan ei tarvitse olla kaikkietävä, ja oman tietämättömyytensä voi myös myöntää. Kulttuurikasvatuksesta puhuttaessa tiedollinen ja taidollinen ylivoimaisuus voivat olla myös negatiivisia asioita ja toimia vallankäytön ja alistamisen työkaluina. Kulttuurikasvattajan tulisi toimia ensisijaisesti ohjaajana ja tukijana ja hänellä tulisi olla hyvä itsetunto, jotta kasvatustapahtuman vuorovaikutuksellisuus toteutuisi. Ohjaajan tulee olla avoin nuorten ideoille ja ehdotuksille. (Kalhama ym. 2006, 30; Gretschel 2011, 7.)

Nuorisotila osallisuuden tukijana

Anu Gretschel on tutkinut usean vuoden ajan nuorten osallisuutta ja sen toteutumista nimenomaan nuorten näkökulmasta 12 nuorisotilalla Kajaanissa ja Helsingissä. Toimintatutkimuksen tavoitteena on ollut kehittää nuorisotilojen avointa toimintaa ja nuorten osallisuutta ja sen pohjana on toiminut nuoriso-ohjaajilta ja nuorilta kerätty ryhmäkeskusteluaineisto. (Gretschel 2011, 6). Nuorisotilan toimintatavoilla ja ilmapii-

rillä on suuri vaikutus siihen, kuinka aktiivisia nuoret ovat ja kuinka paljon he osallistuvat toimintoihin tai toteuttavat niitä itse.

Gretschelin (2011, 8) mukaan esimerkiksi Helsingissä on todettu nuorten kanssa ideoidun, suunnitellun ja tuotetun viikonlopputoiminnan lisännen kävijämääriä nuorisotaloilla. Nykyisin oletetaan, että nuoria koskevat palvelut kohdentuvat nuorille paremmin, jos he itse ottavat osaa niiden kehittämiseen. Osallisuuden toteutuminen ja nuoren kasvaminen kävijän roolista toimijaksi edellyttää dialogisen toimintakulttuurin hallintataitoa. Nuorten osallistuminen asioista päättämiseen ja toteuttamiseen tuo heille tietoa ja mahdollisuuksia toimia nuorisotilalla. Tämä vaikuttaa luonnollisesti myös aikuisten rooliin ja ohjaajalta edellytetäänkin muun muassa Kurjen (2000) korostamaa epävarmuuden sietokykyä ja uuden oppimista, sillä nuorten aktiivisuus ja toimijuus voivat tuntua aikuisesta hallitsemattomalta. (Gretschel 2011, 7; 9.)

Nuorten osallisuuden mahdollistamisessa nuorisotilalla on kyse kahdesta rinnakkaisesta prosessista: nuorille tulee tarjota tekemisen tarjoumia ja toisaalta vahvistaa heidän asemaansa vallan jaon suhteen. Tarjoumilla tarkoitetaan sellaisia toimintamahdollisuuksia, joilla lapset ja nuoret houkuteltaan toimimaan; esimerkiksi tapahtumia ja avoimia tai valmiita tehtäviä. Vallan jaolla taas tarkoitetaan nuorten osallistumista päätöksentekoon, josta aikuiset ovat aiemmin yksin vastanneet. (Gretschel 2011, 9.) Näin ollen nuorten kuuleminen jo ennen tarjoumien järjestämistä on tarpeellista. Esimerkiksi tämän toimintamallin kohdalla nuoria on kuultu ja heidän toiveensa ja mielipiteensä on huomioitu jo toimintoja ja mallin sisältöjä suunniteltaessa.

On tärkeää, että jokaisella nuorisotilalla käyvällä nuorella on mahdollisuus vaikuttaa. Vaikuttamismahdollisuuksia tulee tarjota muillekin kuin ennestään aktiivisille. Lähtökohta osallisuudelle on, että nuoret osallistuvat nuorisotilapalvelujen ideointiin, suunnitteluun päätöksentekoon ja toteuttamiseen sekä arviointiin. Nuorisotilan tulisi myös toimia keskuksena ja areenana, jonka kautta nuoret voivat vaikuttaa myös laajemmin kunnan asioihin. (Gretschel 2011, 10.)

4.3 Ryhmätyöskentelyn mahdollisuudet ja haasteet

Tässä opinnäytetyössä esitetyn toimintamallin tarkoituksena on tukea nuorten ryhmien omaehtoista toimintaa ja osallistumista. Bändi muodostaa jo itsessään pienryhmän, jossa on selkeä roolijako. Lisäksi tapahtumatuotannot, koulutukset ja työpajat toteutetaan ryhmissä. Ohjaajan tulee tietää ryhmätyöskentelyyn liittyvät erityispiirteet sekä mahdolliset ongelmat ja vaaranpaikat, joita voi tulla eteen. Seuraavaan määrittelmään kiteytyy mielestäni hyvin nuorten muodostamien ryhmien ja niiden toiminnan luonne:

Nuorten omaehtoiset ryhmät syntyvät, kun nuoria kiinnostavat merkitykset, ideat ja tavoitteet löytävät toisensa. Nuoria yhdistävät merkitykset synnyttävät tahtotilan, jonka ympärille ryhmä syntyy. Ryhmät voivat kuulua olemassa olevaan järjestöön, tai toimia vapaina ryhminä. Kulttuurisen nuorisotyön areenana nuorten omaehtoiset ryhmät liittyvät ennen kaikkea luovaan kaupunkitilaan ja ympäristön haltuunottoon, tilan muokkaamiseen ja kaupunkikuvassa näkymiseen. Nuorelle ryhmässä mukana olo merkitsee joskus heimoutumista ja liittyy lähes aina oman identiteetin työstämiseen. Joidenkin ryhmien kohdalla nuorisotyöllinen tuki on suurempaa, kun puolestaan toiset ryhmät ovat itsenäisempiä ja aloitteellisempia. (Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2011, 17.)

Ryhmätyöskentely voi tehostaa yksilön panostusta yhteisen päämäärän saavuttamiseksi, mutta toisaalta ryhmätyöskentelyssä yleinen ilmiö on niin sanottu vapaamatkustaminen. Saloviidan (2006, 29) mukaan vapaamatkustamisella ryhmässä tarkoitetaan sitä, että ryhmän jäsen ponnistelee vähemmän yhteisen päämäärän saavuttamiseksi ryhmäkoon kasvaessa, jolloin hänen osuutensa lopputulokseen pienenee. Toisaalta ryhmän jäsen näkee tuloksen eteen enemmän vaivaa, mikäli hän uskoo, että hänen suorituksensa on lopputuloksen kannalta tärkeä tai että yksilöllinen suoritus huomataan tai palkitaan. Jotta ryhmätyöskentely olisi kaikkien jäsenten osalta tehokasta, tulee ryhmässä olla riittävän voimakas positiivinen keskinäisriippuvuus sekä siinä tulee toteutua yksilöllinen vastuu. (Saloviita 2006, 29-30.)

Positiivisella keskinäisriippuvuudella tarkoitetaan sitä, että ryhmän jäsenet tarvitsevat toisiaan saavuttaakseen päämääränsä. Ryhmän pelisääntöjen ja ryhmätehtävän rakenteen tulee olla sellaisia, että ryhmän jäsenet joutuvat tekemään yhteistyötä keskenään. (Saloviita 2006, 46.) Tämä tarkoittaa mielestäni selkeää tavoitteiden asettamista ja vastuualueiden jakoa ryhmän jäsenten kesken. Parhaimmillaan jokaisen

ryhmän jäsenen panosta tarvitaan lopputuloksen aikaansaamiseen. On tärkeää, että kukin ryhmän jäsen saa toiminnastaan yksilöllistä palautetta ja mahdollisuuden reflektoida omaa tehtäväänsä ja sen tarjoamia oppimiskokemuksia. Positiivisen keskinäisriippuvuuden vallitessa muut ryhmän jäsenet kannustavat ja tukevat sellaista jäsentä, jonka motivaatio ei tunnu riittävän. (Saloviita 2006, 48-49.) Ohjaajalla on mielestäni myös vastuuta tästä ja hänen tulisi osata jakaa vastuuta kunkin ryhmän jäsenen oman tason huomioiden.

Saloviidan (2006, 47) mukaan positiivisen keskinäisriippuvuuden voi rakentaa tavoiteriippuvuuden, palkkioriippuvuuden, resurssiriippuvuuden tai rooliriippuvuuden avulla. Positiivisella tavoiteriippuvuudella tarkoitetaan yksinkertaisesti ryhmän yhteistä tavoitetta, jonka ryhmän jäsen saavuttaa vain kun jokainen heistä saavuttaa sen. Positiivisen palkkioriippuvuuden vallitessa jokainen ryhmän jäsen saa saman palkkion, kun asetettu tavoite saavutetaan. Resurssiriippuvuudesta puhuttaessa jokaisella ryhmän jäsenellä on käytössään vain osa tarvittavasta materiaalista, mikä pakottaa ryhmän jäsenet yhteistyöhön. Rooleja ryhmän sisällä voidaan myös jakaa siten, että ne täydentävät toisiaan ja kaikkien panosta tarvitaan päämäärän saavuttamiseksi. (Saloviita 2006, 47-48.)

Edellä mainitut ovat keinoja, joilla ryhmän yhteistoiminnallisuutta voidaan lisätä ja mielestäni tapahtumien järjestäminen ryhmätyönä tarjoaa mahdollisuuden selkeälle tavoitteenasettelulle ja vastuualueiden jakamiselle. Itse en kannata suuresti palkkioajattelua, mutta esimerkiksi jonkinlainen todistus yhdistettynä tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen voisi toimia kannustimena ryhmälle. Näitä asioita on tärkeää pohtia erityisesti nuoriso-ohjaajan näkökulmasta; kuinka hän pystyy tukemaan ja kannustamaan ryhmän työskentelyä kuitenkin tekemättä asioita nuoren puolesta. On tärkeää, että jokaisella ryhmän jäsenellä on mielekästä ja lopputuloksen kannalta merkittävää tekemistä ryhmän toiminnassa. Tämä liittyy ryhmäkokoon suhteessa suoritettavaan tehtävään.

Viikset –nuorisoaloitteessa pienryhmätyöskentely oli keskeinen työskentelymuoto. Ryhmäpalavereita pidettiin lähes viikoittain melkein vuoden ajan. Lisäksi kävimme aktiivisesti keskustelua sähköisesti sosiaalisen median kautta. Nuoret tapasivat toisiaan myös ilman ohjaajaa. Äsken esitetyn kaltaista vapaamatkustamista esiintyi myös

tässä projektiryhmässä, mutta vastuualueita jakamalla se pyrittiin minimoimaan. Kun jälkepäin mietin omaa ohjaajuuttani, olisi vastuualueiden jakamisen pitänyt olla vieläkin selkeämpää. Tämä on asia, johon myös Veturitallien toiminnassa tulee kiinnittää huomiota.

Nuori voi periaatteessa järjestää tapahtuman yksin, mutta lähtökohtaisesti toiminta tapahtuu pienryhmissä, joissa jokaisella on oma vastuualueensa. 8-12 henkilön ryhmässä on varmintä, että kaikki jäsenet pystyvät luomaan suhteet muihin, keskustelemaan keskenään ja havaitsemaan sosiaalisten suhteiden tapahtumia (Pennington 2005, 12). Viikset –nuorisoaloitteen perusteella koen, että tämänkaltaisessa toiminnassa noin kymmenen henkilön ryhmä on maksimikoko. Projektissa oli mukana 13 nuorta. Ryhmäkoko oli mielestäni liian suuri suhteutettuna mielekkäisiin tehtäviin, joita tapahtumien järjestämiseen liittyen jäsenten kesken jaettiin. Vaikka vastuualueita vaihdettiin tapahtumittain, jäi vastuu silti aktiivisimmalle viiden nuoren ydinryhmälle. Osa nuorista osallistui vain oman vastuutapahtumansa järjestämiseen ja oli muuten mukana toiminnassa vain nimellisesti. Ryhmän suuri koko voi edistää Saloviidan (2006, 29) mainitsemaa vapaamatkustamista ryhmässä. Toisaalta hankkeen arviointikeskusteluissa nuoret kokivat, ettei pienemmällä ryhmällä olisi saavutettu yhtä hyviä tuloksia.

Ohjaajana koin haastavaksi nuorten sitouttamisen toimintaan ja vähemmän aktiivisten innostamisen mukaan. Omalla kokemattomuudellani ohjaajana saattoi olla vaikutusta tähän. Toisaalta kyseessä oli nuorten omaehtoinen toiminta ja täytyy muistaa, että jokainen osallistuu oman tasonsa mukaan. Jollekin toimiminen jo pienessä vastuutehtävässä voi antaa osallisuuden kokemuksen. Ryhmätyöskentely mahdollistaa tällaisen herkkyyden ja antaa nuorille mahdollisuuden toimia erilaisissa rooleissa omien kykyjen ja innostuksen mukaan. Nuorten omista lähtökohdista nouseva ja itse suunniteltu toiminta myös sitouttaa nuoret huomattavasti paremmin kuin valmiiksi tuotettu toiminta. Harrastukset ja positiiviset ryhmäkokemukset ovat nuoren positiivista kehitystä suojaavia tekijöitä. Tekeminen itsessään ei välttämättä ole tärkeintä ryhmätoiminnassa, vaan se tarjoaa alustan nuorten kehitykseen kytkeytyvien ja kasvatuksellisten elementtien rakentumiselle. Yhdessä tekeminen kasvattaa sosiaalista pääomaa, mikä helpottaa yhteisön toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta yhteisössä. Ryhmätoimintaan osallistuvat ihmiset ottavat myös toiset huomioon ja ovat em-

paattisempia ja yhdessä toimiessa luottamus muihin ihmisiin kasvaa. (Danska-Honkala & Poteri 2011, 136-137; 139.)

4.4 Non-formaali oppiminen nuorisotyössä

Oppiminen ja kasvatus voidaan jaotella kolmeen eri kategoriaan: formaaliin, non-formaaliin ja informaaliin oppimiseen ja kasvatukseen. Formaali eli muodollinen oppiminen tarkoittaa asteittain etenevää, hierarkkista kasvatusjärjestelmää, joka ulottuu esiopetuksesta ja peruskoulusta yliopistoon. Muodollisesta oppimisesta puhuttaessa tarkoitetaan siis koulussa tapahtuvaa oppimista, johon kuuluu suunnitelmallinen tietojen, asenteiden ja taitojen välitys. (Rinne & Salmi 2003, 149-150.)

Non-formaali eli epämuodollinen oppiminen ja koulutus taas käsittävät kaikki muodollisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvat toiminnot. Systemaattisuus ja suunnitelmallisuus ovat ominaisia myös non-formaalille opetukselle, mutta se tähtää enemmän taitojen kuin tietojen ja asenteiden välittämiseen ja voi olla myös suunnittelematonta. Epämuodollinen oppiminen on muodollista oppimista monipuolisempi ja joustavampi prosessi ja pohjautuu kokemuseräisyyteen. Selkeä tavoitteellisuus on keskeistä non-formaalissa oppimisessa. Perinteisen opettaja-oppilas -asetelman sijaan suhde on dialoginen ja dynaaminen, jollaisena esimerkiksi ohjaajan ja nuoren välisen suhteen näen nuorisotyön piirissä. (Rinne & Salmi 2003, 150-151.)

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen (2012, 24) mukaan non-formaali oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen, mikä edistää motivaatiota oppimiseen. Oppimisesta ei jaeta perinteisiä todistuksia, mutta oppimiskokemukset ja osaaminen voidaan tunnustaa esimerkiksi oppilaitosten kanssa yhteistyönä tehtävien todistusten avulla (esimerkiksi Euroopan komission Nuorisotoimintaohjelmissa todistuksena toimii Youthpass). Non-formaali oppimisympäristö asettaa haasteita myös ohjaajalle; tuki, vuorovaikutustaidot ja palautteen antaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä ja haasteellisia tehtäviä, joilla tähdätään oppijan kehittymiseen. Viihtyisä oppimisympäristö tukee oppijan motivaatiota, luovuutta ja erilaisia tapoja oppia. Toiminnan arviointi ja reflektointi ovat keskeisessä roolissa. Ohjaaja ja nuoret rakentavat uutta tietoa ja uu-

sia näkökulmia aiemman tiedon ja kokemusten pohjalta. (Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus 2012, 24-25.)

Nuorisotyön parissa tapahtuva oppiminen on hyvä esimerkki non-formaalista oppimisesta. Nuorisotyön parissa oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen, ei esimerkiksi oppivelvollisuuteen kuten peruskoulussa. Koulun ulkopuolisessa oppimisessä, kuten nuorisotyön toiminnoissa, oppimiskokemukset voivat usein jäädä informaaleiksi. Informaali oppiminen tapahtuu muun toiminnan sivussa ja on tavoitteetonta, jolloin se usein jää refleктоimatta. Usein näitä eri oppimismuotoja on vaikea erottaa toisistaan ja ne limittyvät keskenään. (Rinne & Salmi 2003, 151.) Tämän takia etukäteen asetettavat tavoitteet toiminnalle ja toiminnan suunnitelmallisuus ovat tärkeitä myös oppimiskokemuksen arvioinnin kannalta. Reflektioni on hankalaa, jos ei ole ennalta asetettuja tavoitteita, joihin omia kokemuksia voi verrata.

5 TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT VETURITALLEILLA

Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnan on tarkoitus tarjota mahdollisuuksia sekä aloitteleville että edistyneemmille musiikista ja tapahtumien järjestämisestä kiinnostuneille nuorille. Toimintaan on mahdollisuus osallistua pitkäjänteisesti vaikka koko bändin voimin tai hakea uusia kokemuksia yksittäisen tapahtuman tai työpajan kautta. Toimintamalliin kuuluu monipuolisesti musiikki- ja tapahtumatoimintaan liittyviä asioita, kuten bändisoitto, studiotyöskentely, markkinointi, musiikkivideot, tapahtumien järjestäminen, levy-yhtiötoiminta, tekijänoikeudet, keikkailu, promokuvat ja bändipaidat. Pitkäjänteistä toimintaa nuorten bändien kanssa toteutetaan Turku Rock Academyn mallia soveltaen. Turku Rock Academy -hankkeessa nuoret bändit saavat pitkäjänteistä opastusta kaikilla bänditoiminnan osa-alueilla. Hankkeesta on käynnistetty pilottivaihe vuonna 2012. (Turun kaupungin nuorisosiainkeskus 2012.) Vierailimme Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden bänditoiminnoista vastaavien työntekijöiden kanssa Turussa 26.10.2012 tutustumassa Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmaan sekä Turku Rock Academy -hankkeeseen. Yhteistyötä tullaan jatkossa tekemään sekä Rock Academy -hankkeen että Bändit Vaihtoon -toiminnan parissa.

Tavoitteena on tulevaisuudessa kehittää Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoimintaa tukeva, sovellettu Rock Academy –malli myös Jyväskylään.

5.1 Toimintamallin tavoitteet ja vastaava toiminta Suomessa

Toimintamallin tavoitteena on tukea ja edistää nuorten kulttuurista osallisuutta ja auttaa kehittämään uusia toimintatapoja Jyväskylässä tehtävään kulttuuriseen nuorisotyöhön. Kohderyhmänä toiminnalle ovat 13-29 –vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Jyväskylässä on pitkät perinteet musiikkikaupunkina ja nuorten bänditoiminnan parista on ponnistanut monta kansainvälisestikin tunnettua bändiä. Bändien kehittymistä ja tietä kohti ammattimaista musiikin tekemistä voidaan tukea nuorisotyön parissa. Suunniteltu toimintamalli edistää myös kuntien välistä yhteistyötä ja auttaa näin hahmottamaan kulttuurista nuorisotyötä myös valtakunnallisella tasolla. Suunnitelma toimii erityisesti musiikin kautta tapahtuvan kulttuurisen nuorisotyön tukena, mutta on sovellettavissa myös muihin osa-alueisiin esimerkiksi tapahtumien järjestämiseen liittyvien käytäntöjen osalta.

Myös muualla Suomessa on toteutettu aiemmin ja toteutetaan parhaillaan hyvin samankaltaista toimintaa, joilla pyritään tukemaan nuorten tekemää kulttuuria ja musiikki- ja tapahtumatoimintaa. Osa toiminnasta keskittyy bänditoimintaan, osa taas laajemmin kulttuuritoimintaan ja tapahtumien järjestämiseen. Koeajo-projekti on saanut alkunsa vuonna 2004 Hämeenlinnassa. Toimintaa on toteutettu Lasten- ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa ja se on ollut osa valtakunnallista lasten kulttuurikeskusten Taikalamppu –verkostoa. Menetelmän tarkoituksena on tarjota nuorelle mahdollisuus kokeilla taitojaan tapahtuman järjestäjänä. (Mäkilammi & Puistola 2008.) Koeajo-menetelmän teoreettinen viitekehys muodostuu sosiokulttuurisen innostamisen, voimaannuttamisen ja osallistamisen käsitteistä. Myös Koeajossa korostuu ohjaajan tietämys toiminnan taustalla vaikuttavasta ideologiasta ja sitoutuminen toimintaan, mikä on olennainen osa innostajan roolia (ks. luku 4.2).

Samankaltaista toimintaa on myös Turussa ja Vaasassa. Turun kaupungin nuorisotoimen Rock Academy –hankkeessa nuoria bändejä opastetaan kahden vuoden ajan kohti musiikin ammattilaisen uraa. Hankkeen pilottivaihe on käynnistynyt vuonna

2012. Kullekin mukana olevalle bändille laaditaan opetussuunnitelma, johon sisältyy monipuolisesti musiikkibisneksen osa-alueita. On tärkeää, että uransa alkuvaiheessa olevat bändit saavat jatkuvaa kokonaisvaltaista ja ammattimaista palautetta. (Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus 2012.) Erityisesti ennaltaehkäisevän nuorisotyön muotona bänditoiminnan hyödyntäminen on vähäistä. Bändiharrastus on kuitenkin hyvin kokonaisvaltaista ja usein nuoren ainoa harrastus, joten sitä tulisi tukea samoin kuin esimerkiksi urheiluharrastusta. Myös bändiharrastajat tarvitsevat opastusta ja jatkuvaa palautetta kehittyäkseen. (Arvas 2012.) Vaasassa toimii kaupungin vapaa-aika viraston ylläpitämä Rokkikoulu, jossa tarjotaan myös instrumenttiopetusta bändisoiton ja musiikkibisneksen lisäksi. Toimintaan kuuluu äänittämistä, esiintymisiä sekä koulutusta muun muassa valo- ja äänitekniikasta. (Rokkikoulu 2012.)

Veturitallien toiminnan näkisin yhdistelmäksi näitä kaikkia edellä esiteltyjä toimintoja. Musiikkitoimintaa ei ole rajattu pelkästään perinteiseen bänditoimintaan, vaan pyritään huomioimaan myös muut musiikkitoiminnan muodot. Tapahtumatoiminta pitää luonnollisesti sisällään useita erilaisia tapahtumamuotoja, mutta tässä toimintamallissa keskitytään erityisesti musiikkitapahtumiin. Tavoitteena on tarjota mahdollisimman monipuolista, nuorten itsensä aloitteesta lähtevää matalan kynnyksen toimintaa musiikin ja kulttuuritapahtumien ympärille. Yhteistyön tekeminen muiden, vastaavaa toimintaa järjestävien kuntien kanssa, on keskeinen tavoite, johon suunnitelma tähtää. Turku Rock Academyn kanssa on jo olemassa suunnitelmia yhteistyön toteuttamisesta.

5.2 Tausta- ja tarveselvitys: kyselyn tulokset ja SWOT-analyysi

Kyselyyn Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnasta vastasi yhteensä 38 nuorta ja nuorta aikuista. Vastaajista 15 oli naisia ja 23 miehiä. Vastaajien keski-ikä oli 20,26 vuotta. Nuorin vastaaja oli 14- ja vanhin 29-vuotias. Naisvastaajien keski-ikä oli 23,13 vuotta ja miesvastaajien 18,39 vuotta. Kysely toteutettiin RockAll –kuoron harjoitusten yhteydessä, Viikset –nuorisoaloitteen palaverissa sekä bändipalaverissa Veturitalleilla harjoitteleville bändeille. Tavoitteena oli kohdentaa kysely potentiaalisille Veturitallien tilojen ja toimintojen käyttäjille. Kyselyn perusteella voi suunnitella tulevan

toiminnan sisältöä ja saada kuvaa siitä, millaiselle toiminnalle on eniten kysyntää, mitä nuoret haluavat järjestää ja mistä asioista kaivataan lisätietoa ja koulutusta.

Miesten ja naisten välisissä vastauksissa ei ollut merkittäviä eroja. Enemmän eroa vastauksista löytyi ikäluokan perusteella. Nuorimpien vastaajien vastaukset olivat lyhyempiä, eikä niissä pohdittu asioita niin laajasti kuin esimerkiksi yli 20-vuotiaiden vastauksissa. Esimerkkivaihtoehdoilla haluttiin herätellä vastaajien ajatuksia siitä, mitä kaikkea tiloissa voi järjestää. Kyselyssä nousi esiin myös paljon ideoita esimerkiksi vaihtoehtojen ulkopuolelta. Toiminnot ovat suunnattu 13-29 -vuotiaille ja vastauksia tulikin lähes koko ikäskaalalta. Se antaa kattavan kuvan koko kohderyhmän odotuksista ja toiveista.

Vastausten perusteella eniten kysyntää on studiokurssille ja bänditapahtumille. Yli 20 vastaajaa piti studiotyöskentelyyn liittyvän toiminnan ja koulutuksen järjestämistä tärkeänä. Toisaalta esimerkiksi hip-hop -musiikin parissa toimivien osuus vastanneista on hyvin pieni, eikä tämä siten kerro koko totuutta. Studiotilat ja mahdollisuus tapahtumien järjestämiseen ovat kuitenkin tärkeitä myös hip-hop -musiikin parissa toimiville, mikä on noussut esille Visioi Veturitalleja -tapaamisissa. Monipuolista toimintaa toivottiin useissa vastauksissa ja haluttiin, että Veturitallien tiloja hyödynnettäisiin mahdollisimman monipuolisesti. Vastaajat toivoivat studiotiloja edullisesti nuorten käyttöön. Musiikkitoimintoihin toivottiin myös sävellyks- ja sanoituspajaa sekä laulun- ja soitonopetusta niin yksilötasolla kuin koko yhtyeelle. Ääni- ja valotekniikan koulutusta kaivattiin ja lisäksi useat vastaajat kokivat tarvitsevansa tukea tekniikan kanssa.

Tekijänoikeusasiat ja siihen liittyvä opastus koettiin tarpeelliseksi. Tapahtumajärjestämisen perusteista haluttiin koulutusta tai minikurssia. Yleisesti ottaen tukea ja neuvontaa vastaajat kokivat tarvitsevansa tapahtuman järjestämiseen liittyvien käytännön asioiden hoitamisessa. Näitä olivat muun muassa talous, tiedottaminen ja markkinointi sekä laitteiston ja tekniikan käyttö. Usea vastaaja toivoi myös lisää henkilökuntaa töihin; nuorilta löytyy intoa ja kiinnostusta, mutta tukea, opastusta ja yksityiskohtaista neuvomista kaivataan enemmän. Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoimintaan liittyvän tiedon tulisi vastaajien mielestä löytyä ensisijaisesti Internetistä. Veturitalleille toivotaan hyviä Internet-sivuja ja lisäksi tietoa kaivataan Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden toimintojen yhteyteen. Veturitalleilta tulisi löytyä myös kansio,

jossa on keskeiset asiat muun muassa tapahtumien järjestämisestä. Lisää tiedottamista kaivattiin muun muassa Facebookiin ja Jyväskylän tapahtumakalenteriin.

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että toimintaa tulisi järjestää arki-iltaisina. Myös viikonloppuisin järjestettyä toimintaa toivoi 18 vastaajaa. Vastauksissa nousi esille se, että eri kohderyhmät tarvitsevat toimintaa eri aikoihin. Esimerkiksi työttömille nuorille toimintaa tulisi järjestää arkipäivisin toimisto-aikaan. Loma-aikoina järjestettävä toiminta sai myös kannatusta vastauksissa.

Useat vastaajista olivat myös itse kiinnostuneita järjestämään tapahtumia Veturitalleilla sekä toimimaan tapahtumissa talkootyöntekijöinä. Kiinnostusta oli myös ohjaajana toimimiseen työpajoissa ja koulutuksissa, kunhan vain aihepiiri on sellainen, josta löytyy kokemusta. Bänditapahtumia haluaisi järjestää 12 vastaajaa ja ne olivat halutuimpia tapahtumamuotoja vastauksissa. Elokuvanäytöksiä ja lyhytelokuvailtoja haluttiin myös järjestää. Valokuvanäyttelyt ja näyttelyt nuorille taiteilijoille olivat toivottuja. Myös kuorotapahtumia ja esiintymismahdollisuuksia omalle kuorolle toivottiin. Musiikkitoiminnan ulkopuolelta toivottiin valokuvaukseen ja kuvataiteisiin liittyvää toimintaa, kuten valokuvauskurssia, maalausta sekä savi- ja puutöitä. Nämä vastaukset olivat yksittäisiä, vastaajan omaan harrastukseen liittyviä toiveita, mutta uskon että niille löytyisi kysyntää laajemminkin.

Pääasiallisena motivaationa toimintoihin osallistumiselle vastaajilla oli yhdessä tekeminen, uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen sekä oman harrastuksen, kuten bändi- tai kuorotoiminnan edistäminen. Vastauksissa nousi esille myös halu kehittää yhteiskuntaa ja kehittyä ryhmänä. Vain muutamalle raha oli tärkeä tai tärkein tavoite osallistumiselle. Esiintymisten myötä tulevaa keikkakokemusta pidettiin tärkeänä.

Toimintojen maksuttomuudesta kysyttäessä vain kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että nuorille suunnatun toiminnan tulisi olla maksutonta. Toimintojen tulisi olla mahdollisimman edullisia, mutta esimerkiksi bänditapahtumaan voi olla muutaman euron pääsymaksu. Eräessä vastauksessa ehdotettiin, että Veturitalleilla harjoittelevat bändit saisivat yhden kuukauden hyvityksen treenikämpän vuokrasta esiintyessään bänditapahtumassa. Monet ovat valmiita esiintymään tapahtumissa korvauksetta ja kiinnostusta talkootyöhön on runsaasti. Esimerkiksi kahvilatuotteiden leipominen tapah-

tumiin tai järjestyksenvalvojana toimiminen nousivat esille vastauksissa talkootyön muotoina.

Vastausten perusteella toimintojen tulisi olla säännöllisiä ja niissä tulisi mahdollistaa vuorovaikutus eri ikäryhmien kesken. Eräs vastaaja toivoi, että treenikämppejä vuokrattaisiin muillekin kuin nuorille. Yleisesti ottaen nuorille toivottiin mahdollisuutta ideoida ja järjestää monipuolista toimintaa. Toiminnassa tulisi olla matala kynnyks ja sen tulisi tarjota mahdollisuuksia myös marginaaleille. Lisäksi toivottiin paljon mainostusta eri toiminnoista muun muassa oppilaitoksiin.

SWOT -analyysi

Kyselyn tueksi teimme yhdessä Jyväskylän nuorisopalveluiden henkilökunnan kanssa SWOT –analyysin, jossa pohdimme toimintamallin vahvuuksia (strengths), heikkouksia (weaknesses), uhkia (threats) ja mahdollisuuksia (opportunities). Silfverbergin (2007, 52) mukaan SWOT -analyysissä (nelikenttäanalyysi) tarkastellaan kehittämistilanteen ja sidosryhmien vahvuuksia, kehittämistilanteen ja sidosryhmien ongelmia ja heikkouksia, toimintaympäristön ja tulevaisuuden tarjoamia mahdollisuuksia sekä toimintaympäristön ja tulevaisuuden luomia uhkia. SWOT -analyysistä saa parhaan hyödyn, kun se tehdään yhdessä tärkeimpien sidosryhmien kanssa (Silfverberg 2007, 52). Analyysin tekoon osallistuivat ne työntekijät, jotka ovat tulevaisuudessa keskeisessä roolissa toiminnan toteuttamisessa. Nelikenttäanalyysi on tämän opin näytetyön liitteenä (Liite 4).

Kehittämistilanteen vahvuuksiksi yhteisen pohdinnan tuloksena muodostuivat henkilökunnan monipuolinen osaaminen, hyvät tilat ja laitteet, taustalla vaikuttava aiempi toiminta, nuorten osaaminen sekä toiminnan jatkuminen keskeytyksettä uusissa tiloissa. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sekä Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n henkilökunnalta löytyy monipuolista osaamista niin käytännön bänditoiminnasta, kulttuurituotannosta kuin esimerkiksi mediakasvatuksesta. Lisäksi työntekijöillä on pitkä kokemus nuorten kanssa työskentelystä ja nuorten ohjaamisesta.

Uudet tilat laitteineen tarjoavat hyvän keskuksen monipuoliselle toiminnalle ja antavat nuorten tapahtumien järjestämiseksi puitteet, joita Jyväskylässä ei aiemmin ole ollut. Tämä edesauttaa toimintojen vakiinnuttamista ja niiden kehittämistä edelleen. Aiemman toiminnan, kuten Viikset –nuorisaloitteen sekä Bändit Vaihtoon –toiminnan myötä hyviä käytäntöjä pystytään siirtämään Veturitalleille. Toisaalta aiemman toiminnan pohjalta on pystytty havaitsemaan niitä ongelmia ja kehittämisen paikkoja, joihin tulee jatkossa kiinnittää huomiota. On tärkeää, että toiminta saadaan jatkuamaan ilman keskeytyksiä uusissa tiloissa. 19.10.2012 järjestetyt Veturitallien tupaantuliaiset tarjosivat ensimmäisen mahdollisuuden nuorille tapahtuman järjestämiseen. Tupaantuliaisten bändi-ilta toteutettiin yhteistyössä Viikset –ryhmän ja nuorisopalveluiden kanssa. Nuorilta löytyy runsaasti osaamista, jota voidaan hyödyntää muun muassa vertaisohjaajuuden muodossa. Esimerkiksi Viikset –nuorisaloitteeseen osallistuneilta nuorilta löytyy osaamista ääni- ja valotekniikasta, julisteiden tekemisestä, tiedottamisesta ja markkinoinnista sekä monesta muusta tapahtumajärjestämisen osa-alueesta.

Heikkouksina esille nousivat nuorten sitoutuminen, ohjatun toiminnan mielekkyys nuorten näkökulmasta sekä rahoituksen puuttuminen. Bänditoiminnan parissa viihtyvät nuoret eivät välttämättä innostu ohjatusta toiminnasta, vaan pitävät tiukasti kiinni omaehtoisuudesta. Toisaalta kyselyssä toivottiin nimenomaan ohjausta, opastusta ja asiantuntevaa henkilökuntaa, jolta löytyy vastauksia kysymyksiin. Haasteena onkin saada nämä nuoret innostumaan ja ottamaan aktiivista roolia Veturitallien toiminnoissa. Veturitalleilla harjoittelevien bändien kohdalla näiden nuorten tavoittaminen onnistuu esimerkiksi yhteisten bändipalaverien yhteydessä. Rahoitus ja henkilökunnan määrä ovat myös heikkouksia, jotka voivat vaikuttaa toimintojen laatuun. Vertaisohjaajuudella, ulkopuolisten ohjaajien käytöllä ja ulkopuolisen rahoituksen hankkimisella nämä ongelmat voidaan kuitenkin välttää.

Toimintamalliin liittyviä uhkia ovat nuorten sitoutuminen, toiminnan jatkuminen osallistujien vaihtuessa sekä resurssien riittävyys. Mikäli nuoret sitoutuvat toimintaan vain lyhytkestoisesti, ei saavuteta sitä jatkuvuutta joka olisi toiminnan kannalta tärkeää. Onkin tärkeää pohtia niitä keinoja, joilla nuoret saadaan sitoutumaan ja välittämään hankkimaansa tietoa ja osaamista uusille, innokkaille nuorille. Uhkana on, ettei nuorten ideoista ja aloitteista lähtevä toiminta toteudu, vaan toiminnoista tulee henkilö-

kunnan suunnittelemaa ja toteuttamia palveluja nuorille. Tämän vuoksi nuorten tulee heti tilojen avautuessa päästä aktiivisen toimijan rooliin. Henkilökunta voi tukea tätä tarjoamalla nuorille vastuutehtäviä ja suunnittelemaan toimintoja yhdessä nuorten kanssa. Vertaisohjaajuudella ja tiedon ja taitojen välittämällä nuorilta nuorille toiminta pysyy nuorten omaehtoisena toimintana ja se takaa jatkuvuuden myös nuorten toimijoiden vaihtuessa. Työntekijöille jää näin enemmän tukijana ja innostajana toimimisen rooli. Taloudellisten- sekä henkilöstöresurssien riittämättömyys voi myös olla uhkana toimintojen laadulle. Edellä mainituin keinoin sekä tarvittaessa hankkimalla ulkopuolista rahoitusta tämä ei kuitenkaan muodostu esteeksi toimintojen toteuttamiselle.

Toimintaympäristö ja uudet tilat tarjoavat monenlaisia mahdollisuuksia tukea nuorten osallisuutta ja aktiivisuutta kulttuurisen nuorisotyön keinoin. Uusien yhteistyökumppaneiden saaminen mukaan luo uudenlaisia mahdollisuuksia toteuttaa kulttuurista nuorisotyötä valtakunnallisesti. Tästä hyvänä esimerkkinä vireillä oleva yhteistyö Turku Rock Academy –hankkeen kanssa. Yhteistyön kehittäminen paikallisten toimijoiden, kuten yhdistysten, musiikki- ja soitinliikkeiden ja muusikoiden kanssa tarjoaa mahdollisuuden laadukkaisiin toimintoihin ilman mittavia taloudellisia resursseja. Myös kansainvälinen toiminta on mahdollista. Toiminnalla voi olla positiivisia vaikutuksia nuorten työllistymiseen ja se voi toimia eräänlaisena uraohjauksena nuorelle, joka ei vielä tiedä mitä haluaisi opiskella tai tehdä tulevaisuudessa. Oma kiinnostuksen kohde saattaa löytyä musiikki- ja tapahtumatoiminnan parista.

5.3 Resurssit ja tilat

Henkilöstöresurssit

Tapahtumatoiminta aiemmin esitetyllä mallilla vaatii huomattavaa panostusta henkilökunnalta. Varsinaisen tapahtumapäivän lisäksi aikaa tarvitaan yhteisiin tapaamisiin ja yhteydenpitoon. Käytettyjen työtuntien määrä riippuu siitä, kuinka paljon tukea ja opastusta järjestävät nuoret tarvitsevat. Jos nuori tai nuorten ryhmä tarvitsee opastusta kaikissa tapahtumajärjestämisen osa-alueissa, voi tarvittavan työajan määrä nousta useaan työpäivään tapahtumaa kohden. Tämä ei välttämättä tarkoita yhden henkilön työaikaa, vaan ohjaustehtävät jakautuvat kunkin työntekijän osaamisen ja vastualueiden mukaan. Yhden tapahtuman järjestämiseen käytetty työaika voi siis vaihdella muutamasta tunnista useaan päivään. Tapaamisten välillä tapahtuva yhteydenpito esimerkiksi sosiaalisessa mediassa on tärkeää, ja tämäkin voi viedä yllättävän paljon aikaa erityisesti silloin, kun ongelmia ilmenee tapahtuman järjestämisessä. Varsinaisena tapahtumapäivänä aikaa voi kulua helposti kymmenen tuntia valmisteluineen. On tärkeää, että aikuinen on koko ajan läsnä. Tapahtuman valmistelu ja laitteiden kasaaminen on hyvä paikka kohdata nuoria ja keskustella myös muista kuin tapahtumaan liittyvistä asioista.

Bändit Vaihtoon –toiminta vaatii aina yhden työntekijän työpanoksen. Esiintymismatkat ajoittuvat yleensä viikonlopuille ja käytännössä tämä tarkoittaa yhden ylimääräisen henkilön työpanosta nuorten tila Vaihteessa työskentelevien lisäksi. Keskimäärin yhden esiintymismatkan kesto on noin kahdeksasta kymmeneen tuntia. Tähän kuuluu auton vuokraaminen, kuljettajana toimiminen sekä tarvittava ohjaus matkan aikana. Alaikäisellä tulee olla huoltajan suostumus esiintymismatkaan. Käytännön ohjaustyö liittyy yleensä kaluston kuljetukseen, sen kasaamiseen ja soundcheckien tekemiseen. Ohjaustilanteet voivat vaihdella hyvinkin paljon tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti esiintymismatkoja tulee kuusi vuoden aikana. Tämä tarkoittaa kahta ohjauskertaa kullekin työntekijälle vuoden aikana.

Tilat ja laitteet

Veturitalleilta löytyy klubitila Kisko, jossa tapahtumien järjestäminen on mahdollista. Klubitilassa on siirreltävä lava ja äänentoisto, mikä mahdollistaa hyvin erilaisien tapahtumien järjestämisen. Klubitila Kisko on Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden käytössä jokaisen kuukauden ensimmäinen ja kolmas perjantai. Lähtökohtana on, että noin kerran kuukaudessa järjestetään Kisko –klubia, jolloin yksi perjantai kuukaudessa jää avoimeksi muille tapahtumanjärjestäjille. Näitä tapahtumia voivat olla esimerkiksi Veturitalleilla harjoittelevien bändien tapahtumat, nuorten omaehtoisten ryhmien tapahtumat tai eri järjestöjen yhteistyönä järjestämät tilaisuudet. Lisäksi Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden tiloissa voi järjestää pienimuotoisia tapahtumia, esimerkiksi akustisia keikkoja nuorten tila Vaihteen aukioloaikojen puitteissa. Hyvä sykli tapahtumien järjestämiseen muotoutuu kokemuksen myötä.

Lisäksi Veturitallien kalustetusta treenikämpästä löytyvät perinteiseen bändisoittoon tarvittavat laitteet (rummut, basso, kitara, koskettimet) sekä hip-hop –tilasta rap-musiikkiin tarvittavat laitteet. Hyvin varusteltu demostudio on nuorten käytettävissä. Lisäksi Jyväskylän nuorisopalveluiden tiloissa toimii mediapaja, jossa on käytettävissä välineitä monipuolisesti mediasisältöjen tuottamiseen (muun muassa kamerat, kuvankäsittelyohjelmat ja Internet-sivujen teko).

Taloudelliset resurssit ja kustannusarviot

Veturitalleilla on hyvät perustason laitteet eri toimintojen toteuttamiseksi. Tulevaisuudessa kaluston päivitys voi kuitenkin tulla eteen, ja siihen on hyvä varautua. Esimerkiksi klubitila Kiskon valokalustoa tulisi päivittää, jotta laadukkaan koulutuksen järjestäminen onnistuisi. Pitkällä tähtäimellä kiinteän kaluston hankkiminen on kannattavampaa kuin kaluston vuokraaminen yksittäisiin tilaisuuksiin. Suurimmat kustannukset aiheutuvat työntekijöiden ja ulkopuolisten ohjaajien/kouluttajien palkoista ja kaluston vuokraamisesta tai kalustohankinnoista. Olen eritellyt joidenkin esimerkkitoimintojen kuluja, pohjautuen aiempiin kokemuksiin esiintymismatkojen ja Viikset –nuorisoaloitteen kautta. Kustannukset voivat muuttua tapauskohtaisesti; esimerkiksi

esiintymismatka Turkuun on huomattavasti suurempi kustannuksiltaan kuin esiintymismatka Pieksämäelle.

Yksittäisen Bändit Vaihtoon –toiminnan esiintymismatkan kustannukset jäävät verrattain pieneksi. Ajoneuvon vuokra on 110 euroa (aiemman sopimuksen mukaan) 150 kilometriin saakka. Ylimeneviltä kilometreiltä peritään lisämaksu. Ajoneuvon vuokran lisäksi kustannuksia aiheutuu polttoaineesta sekä yhden työntekijän palkasta. Työaikaa yhteen esiintymismatkaan kuluu kuudesta kahteentoista tuntia paikkakunnasta riippuen. Työntekijän palkan lisäksi yhdestä esiintymismatkasta aiheutuu kuluja noin 150-250 euroa matkan pituudesta riippuen.

Tapahtuman järjestäminen klubitila Kiskossa vaatii äänimiehen palkkaamista. Äänimiehen kustannukset ovat 50-100 euroa yhtä tapahtumaa kohden. Tarvittaessa paikalle voidaan ottaa valomies, jonka kustannukset ovat noin 80-100 euroa. Tarjoiluihin esiintyjille on hyvä varata noin 50 euroa tapahtumaa kohden. Ruokailu voidaan myös toteuttaa ravintolassa, jolloin kustannukset voivat hieman nousta. Erikseen sovittaessa esiintyjille korvataan matkakulut. Tarvittaessa tapahtumiin palkataan ulkopuolinen järjestyksenvalvoja, mutta pääsääntöisesti tapahtumissa on paikalla kaksi nuorisopalveluiden työntekijää. Työpajojen ja kurssien ohjaajina on käytettävä myös ulkopuolista työvoimaa, mikä aiheuttaa niihin lisäkustannuksia. Työpajojen ja kurssien kustannuksia on tässä vaiheessa hankala arvioida, mutta esimerkiksi yhden päivän (8h) studiokurssi ammattilaisen toteuttamana maksaa noin 200€ (arvio). Työpajoja ja kursseja pyritään toteuttamaan mahdollisimman paljon myös vertaisohjaukseen perustuen.

6 OSALLISTAVA MUSIIKKI- JA TAPAHTUMATOIMINTA KÄYTÄNNÖSSÄ

6.1 Tapahtumat, työpajat ja koulutukset

Lähtökohtana tapahtumatoimintaan tässä mallissa on musiikkitapahtumien järjestäminen. Viikset –nuorisaloitteen toimintaa voidaan jatkaa Veturitalleilla Viikset –

klubin muodossa. Muuten Kiskossa järjestettävät tapahtumat kulkevat nimellä Kisko –klubi. Järjestäjinä toimivat nuorisaloitteen nuoret, jotka myös pyrkivät innostamaan uusia nuoria mukaan. Nuoremmat ja kokemattomammat voivat olla mukana järjestämässä tapahtumia. Näin varmistetaan myös toiminnan jatkuvuus ja vertaisohjauksen toteutuminen. Viikset –klubin järjestäjät voivat myös opastaa muita esimerkiksi julisteiden teossa tai muissa tapahtuman järjestämiseen liittyvissä asioissa. Periaatteessa Viikset -nuorisaloitteessa mukana olleet nuoret pystyvät järjestämään tapahtumia täysin itsenäisesti, mutta luultavasti hekin kaipaavat ohjausta ja tukea ainakin aluksi.

Nuoret voivat järjestää Viikset -klubia myös Veturitallien ulkopuolella, mutta ikäraajattomat tapahtumat voisi toteuttaa Veturitalleilla. Viikset on jo hyvin tunnettu ”brändi” nuorten keskuudessa, joten se kannattaa ehdottomasti hyödyntää nuorten saamiseksi Veturitalleille ja mukaan toimintaan. Lisäksi nuoret ovat luoneet suhteita ja virtelleet yhteistyötä muiden Jyväskylän kulttuuritoimijoiden ja –kollektiivien kanssa, joiden kanssa he tulevat toteuttamaan tapahtumia Veturitalleilla.

Tapahtumien järjestäminen klubitila Kiskossa on mahdollista jokaisen kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina, jolloin nuorten tila Vaihde on avoinna kello 23.00 saakka. Ajankohdat voi jakaa esimerkiksi niin, että kuukauden ensimmäisenä perjantaina järjestetään Kisko –klubia ja kolmas perjantai on avoin muille tapahtumille. Tämän jaon toimivuus tulee testata käytännössä; voi olla, ettei tapahtumia ole mahdollista järjestää niin usein ja kysyntää tapahtumille voi tulla myös muilta tahoilta. Tapahtumia järjestettäessä tulee huomioida myös muut samanaikaiset tapahtumat lähiseudulla. Ulkopaikkakunnilta tulevia bändejä voidaan ottaa esiintymään kaikkiin tapahtumiin, sikäli kun se sopii kulloisenkin tapahtuman ohjelmistoon.

Henkilökunta antaa apua tapahtuman järjestämiseen liittyvissä asioissa, kuten julisteiden teossa, tiedottamisessa ja lupa-asioissa. Myös edistyneemmät nuoret voivat ohjata nuorempia. Hyvänä tiedonvälityskanavana toimii Veturitallien Internet-sivuille tai Nuorten Laturin yhteyteen tehtävä tapahtumien järjestäjien foorumi ja tietopankki. Tapahtumien järjestämiseen liittyvää koulutusta järjestetään Veturitalleilla tarpeen mukaan. Tapahtumajärjestäjän kansioon kirjataan kalusto ja tekniikka, jotka Veturitalleilla ovat käytössä, sekä toimenpiteet, jotka tapahtuman järjestäminen vaatii. Tapahtumajärjestäjän muistilista on tämän työn liitteenä (Liite 1).

Tapahtuman ajankohta olisi hyvä päättää noin kaksi kuukautta ennen h-hetkeä, jolloin jää hyvin aikaa järjestelyille ja tiedottamiselle. Alle kuukausi tai kaksi viikkoa on liian lyhyt aika valmistella tapahtuma ja tiedottaa siitä tehokkaasti. Tapahtuman järjestämisprosessissa voidaan soveltaa aiemmin esiteltyä Koeajo-menetelmän mallia (Mäkilammi & Puistola 2008). Tapahtumaprosessi alkaa nuoren tai nuorten ryhmän esittämällä idealla tapahtumasta. Ensimmäisessä tapaamisessa keskustellaan yhdessä työntekijöiden kanssa tapahtumaidean toteuttamismahdollisuuksista ja järjestäjien asettamista tavoitteista tapahtumalle sekä sovitaan tapahtumalle ajankohta. Tavoitteena voi olla esimerkiksi jonkin alakulttuurin tukeminen tai esiintymismahdollisuuksien tarjoaminen aloitteleville bändeille. Heti alussa on syytä tehdä Veturitallien säännöt selviksi nuorille. On tärkeää huomioida, että esimerkiksi päihteettömyys koskee sekä järjestäjiä, yleisöä, esiintyjiä että aikuisia. (Mäkilammi & Puistola 2008.) Nuoren tulee huomioida, että hän sitoutuu toteuttamaan tapahtuman sovitusti. Mikäli ongelmia tulee, ne pyritään ratkaisemaan niin, ettei tapahtumaa tarvitse perua. Esimerkiksi ”ei huvita” tai ”en haluakaan järjestää tapahtumaa” eivät riitä syyksi tapahtuman perumiselle. Nuorten kanssa voidaan esimerkiksi tehdä kirjallinen sopimus, joihin eri tahojen vastuut on eritelty. Sopimus allekirjoitetaan ja se toimii sitoumuksena tehdä sovitut asiat. Lisäksi toimintaan osallistumisesta jaettavat todistukset toimivat sitouttajina ja motivoijina.

Toisessa tapaamisessa tapahtumaa käydään läpi yksityiskohtaisemmin. Hahmotellaan aikataulut roudaukselle, soundcheckeille ja esiintymisille. On hyvä huomioida myös ruokailu ja tapahtuman jälkeiset purku- ja siivoustoimenpiteet. Parhaiten tapahtuma onnistuu jakamalla vastualueet järjestävien nuorten kesken. Työntekijät voivat avustaa, mikäli nuori kokee, ettei pysty suoriutumaan vastuutehtävistään. Tällöin on jo hyvä miettiä, minkälaisia ulkopuolisia työntekijöitä (kuten järjestyksenvalvojat) tapahtumaan tarvitaan. Tarvittavat henkilöt kannattaa hankkia hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. (Mäkilammi & Puistola 2008.)

Yhteisissä tapaamisissa tulee käydä läpi myös tapahtuman tiedottamiseen ja markkinointiin liittyvät asiat. Näitä ovat muun muassa julisteiden ja flyereiden tekeminen ja niiden levittäminen kaupungin järjestyssääntöjen mukaisesti, mediatiedotteen tekeminen ja lehtijutun kirjoittaminen tapahtumasta, sosiaalisen median hyödyntäminen sekä mahdolliset uudet ja innovatiiviset keinot markkinoida tapahtumia. Esimerkiksi

tiedotteiden ja lehtijuttujen tekeminen tarjoaa loistavan yhteistyömahdollisuuden nuorten nettilehti Painovirheen kanssa.

Tapahtumailmoitukset voidaan tehdä yhdessä työntekijöiden ja järjestäjien kanssa. Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä tulee toimittaa järjestämisspaikkakunnan poliisilaitokselle viimeistään viisi vuorokautta ennen tapahtumaa (Poliisi 2012). Kannattaa kuitenkin toimia hyvissä ajoin myös tässä asiassa, jotta ehditään tarvittaessa hankkimaan esimerkiksi lisää järjestyksenvalvoja. Aiemmin täytettyjä tapahtumailmoituksia voi käyttää apuna, mutta täytyy muistaa, että ilmoitus on aina tapahtuma-kohtainen. Pedagogisesta näkökulmasta ilmoitus kannattaa tehdä jokaiselle tapahtumalle erikseen, vaikka samalla ilmoituksella voikin ilmoittaa useamman (maksimissaan kymmenen) tapahtuman yhdellä kertaa. Ilmoitusta tehtäessä tulee ohjelman, aikataulujen ja järjestyksenvalvojen olla tiedossa, ja muutoksista tulee ilmoittaa välittömästi poliisille ilmoituksen jättämisen jälkeen. Yleisötapahtumailmoituksen voi tehdä poliisin Internet-sivuilla osoitteessa www.poliisi.fi. Paperisen lomakkeen saa tulostettua tai noudettua Poliisin lupapalvelusta, jonne sen voi myös palauttaa. Lisätietoja yleisötapahtumailmoituksen tekemiseen saa poliisilta. Vaikka Veturitallien klubitila Kiskossa järjestettävistä tapahtumista ei tarvitse tehdä erillistä yleisötapahtumailmoitusta, on ilmoituksen täyttäminen hyvä käydä järjestäjien kanssa läpi osana tapahtumaprosessia. Tämä edesauttaa nuorten tapahtumajärjestämistä tulevaisuudessa Veturitallien ulkopuolella. Tukena voi käyttää esimerkiksi Viikset –nuorisoaloitteen tapahtumista tehtyjä ilmoituksia.

Yleisötapahtumailmoituksen lisäksi tapahtumalla tulee olla Teoston musiikinesityslupa sekä Gramex ry:n tapahtumalisenssi mekaanisen musiikin esittämisestä yleisötilaisuuksissa. Nämä luvat kannattaa hakea esimerkiksi yhdelle kalenterivuodelle kerrallaan. Kannattaa sopia etukäteen käytäntö, kuka huolehtii ohjelman ilmoittamisesta edellä mainituille tahoille; onko se järjestäjän vai esiintyjän vastuulla. Vaikka nuoret eivät välttämättä konkreettisesti hae näitä lupia, on niiden hakemiseen liittyvät seikat ja kustannukset kuitenkin hyvä käydä yhteisissä tapaamisissa läpi.

Työpajoista ja koulutuksista kyselyn perusteella eniten kysyntää on studiokurssille sekä ääni- ja valotekniikan koulutukselle. Myös tapahtumajärjestämisen perusteista sekä tekijänoikeuksista halutaan koulutusta. Kantavana ajatuksena työpajojen ja kou-

lutusten järjestämisessä on, että ne olisivat maksuttomia Veturitalleilla harjoitteleville bändeille ja muuten aktiivisesti Veturitallien toimintaan osallistuville nuorille. Yksi lähtökohta on järjestää työpajoja ja koulutuksia niin, että ne tukevat bändien ja artistien kanssa tehtävää pitkäjänteistä työtä ja kehitystä. Kevään 2012 aikana Veturitalleilla harjoitteleville bändeille voidaan pitää bändipalavereiden yhteydessä niin sanottuja minikursseja, joissa käydään läpi musiikki- ja tapahtumatoimintaan liittyviä aiheita. Samalla voidaan arvioida, kannattaako aiheesta järjestää tulevaisuudessa laajempaa työpajaa tai koulutusta.

Työpajojen ja koulutusten järjestäminen vaatii ulkopuolisten ohjaajien ja asiantuntijoiden käyttöä. Toteutuksessa tehdään mahdollisimman paljon yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyömuotoja onkin suunnitteilla jo paikallisten äänentoiston ammattilaisten sekä Teosto ry:n kanssa. Teosto on säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikin kustantajien tekijänoikeusjärjestö. Teosto kehittää palveluita asiakkaidensa tarpeisiin sekä kerää ja tilittää musiikintekijöille korvaukset heidän musiikkinsa esittämisestä ja julkisesta tallentamisesta. (Teosto ry 2012.) Yhteistyössä Teoston kanssa voidaan toteuttaa muun muassa sanoitus- ja sävellystyöpajoja sekä tekijänoikeusasioihin liittyvää koulutusta. Ulkopuolisille ohjaajille ja asiantuntijoille maksettaviin korvauksiin tulee kehittää käytäntö, esimerkiksi tietty kertakorvaus yhdestä työpajapäivästä. Tämä helpottaa ulkopuolisten ohjaajien käyttöä sekä kustannusten arviointia etukäteen. Mikäli nähdään tarpeelliseksi, voidaan ohjaajien kuluja kattaa pienellä osallistumismaksulla.

Työpajojen toteutusta on vielä vaikeaa aikatauluttaa tarkasti, mutta lähtökohtana on, että kevään 2013 aikana työpaja- ja koulutustoiminta käynnistetään. Aluksi voidaan toteuttaa esimerkiksi studiokurssi, joka on suunnattu Veturitalleilla harjoitteleville bändeille. Lisäksi voidaan järjestää kurssi tai koulutus tapahtumajärjestämisestä tai tekijänoikeuksista. Kevään aikana saatujen kokemusten perusteella toimintaa voidaan kehittää ja suunnitella syksyn ja seuraavan vuoden toimintoja. Osallistujilta voi kerätä palautetta ja kehittää toimintaa sen pohjalta. Myös vertaisohjaajien käyttö kannattaa hyödyntää heti alussa; vaikka kurssin ohjaaja tulisi ulkopuolelta, voi nuori toimia esimerkiksi apuohjaajana.

Työpajatoiminnassa tulee huomioida molempien sukupuolten tarpeet. Työpajoja voidaan suunnata selkeästi myös tytöille ja käyttää tarvittaessa naisohjaajia. Monille tytöille kynnyks osallistua poikavaltaiseen toimintaan voi olla suuri. Tämä on tärkeää huomioida työpajoja suunniteltaessa ja pyrkiä kohdentamaan niitä myös tytöille. Tämä voi vaatia tarkempaa tarveselvitystä siitä, millaisia toiveita erityisesti tytöillä on Veturitallien työpajatoiminnasta, vaikka suunnitelman tueksi teetetyssä kyselyssä ei nousutkaan esille selkeitä eroja miesten ja naisten vastauksissa.

Työpajojen sisältö rakentuu käytännön tarpeen mukaan. Otan tässä esimerkiksi studiokurssin. Muutaman päivän studiokurssin voi järjestää esimerkiksi neljä kertaa vuodessa. Studiokurssi rakentuu studiotyöskentelyn perusteiden opetteluun. Kurssin aikana tutustutaan studion laitteistoon, harjoitellaan eri instrumenttien oikeaoppista äänitystä sekä nauhoitusohjelmien käyttöä. Kurssin aikana voidaan tutustua myös miksauksen ja masteroinnin saloihin. Tavoitteena on, että kurssin jälkeen osallistujat pystyvät työskentelemään Veturitallien studiossa työntekijöiden opastuksella. Tarvittaessa järjestetään jatkokoulutusta ja edistyneemmät nuoret voivat perehdyttää aloittelijoita pidemmälle studiotyöskentelyn saloihin. Kurssi voidaan toteuttaa esimerkiksi arki-iltaisain tai viikonloppuna järjestettävänä koulutuksena.

Live-äänentoiston ja valotekniikan koulutus on helpointa toteuttaa tapahtumien yhteydessä. Ennen tapahtumia perehdytään äänentoistoon ja valotekniikkaan teoriassa sekä tutustutaan laitteistoon. Vertaisohjaajan tai ulkopuolisen ohjaajan opastuksella nuori voi kokeilla taitojaan käytännössä tekemällä äänentoiston tai valot klubitila Kiskon tapahtumaan. Muutaman opastetun kerran jälkeen nuorella voi olla jo riittävät perusteet toimia näissä tehtävissä itsenäisesti.

Veturitallien tilat tarjoavat mahdollisuuksia myös monipuolisten mediapajojen toteuttamiseen. Musiikkivideoiden teko, demon nauhoittaminen tai promokuvien ottaminen bändistä on kaikki mahdollista toteuttaa saman katon alla. Lisäksi yhteistyö ulkopuolisten tahojen kanssa tuo vielä lisää mahdollisuuksia mukanaan. Esimerkiksi soitonopetusta on mahdollista järjestää erilaisten klinikkojen muodossa, joissa tunnetut muusikot opastavat nuoria instrumenttien saloihin. Tärkeää on, että tilat pysyvät avoimina myös nuorten omaehtoiselle toiminnalle ja että nuorten toiveet työpajojen ja koulutuksien sisällöistä otetaan huomioon.

Tavoitteena työpajoissa ja koulutuksissa on tukea nuorten osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan. Vertaisohjaajuuden ja omaehtoisuuden tukeminen edellyttää, että nuoret saavat opastetusti tutustua tilojen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja laitteisiin. Esimerkiksi tapahtumajärjestämiskurssit ja järjestyksenvoimakurssit edistävät nuorten mahdollisuuksia ottaa aktiivista toimijan roolia omassa lähiympäristössään ja nuorisotilalla. Osallistumien tukee nuorten non-formaalia oppimista ja voi olla monelle ensimmäinen paikka kokeilla esimerkiksi oman koulutuksen kautta saatuja taitoja ja tietoja käytännössä. Toiminnalla tähdätään siihen, että tila olisi aidosti nuorten ideoiman ja toteuttaman toiminnan keskuksena ja että toimintojen jatkuvuus saadaan varmistettua.

6.2 Bändit Vaihtoon -toiminta

Bändit Vaihtoon –toiminnan kehittäminen on yksi keskeinen osa-alue, jolla nuorten bändien ja artistien toimintaa voidaan tukea. Toiminta on suunnattu lähinnä alaikäisten Veturitallien tiloissa harjoitteleville bändeille. Toimintaan osallistuminen voi olla mahdollista myös muille. Tämä edellyttäisi johonkin yleishyödylliseen toimintaan osallistumista Veturitalleilla, esimerkiksi talkootyönä toimimiseen tapahtumassa. Harkinnanvaraisesti mukaan voidaan ottaa myös vanhemman ikäryhmän edustajia, joille omatoiminen keikkailu ja esiintymismatkojen tekeminen ei syystä tai toisesta ole mahdollista. Näitä syitä voivat olla esimerkiksi liikuntarajoittuneisuus, maantieteelliset esteet tai taloudellinen tilanne.

Aiemmin toimintaa on tehty yhteistyössä Pieksämäen, Karstulan ja Varkauden kanssa. Uusien yhteistyötahojen saaminen mukaan tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia myös laajemman yhteistyön toteuttamiseksi. Pieksämäki on keskeinen yhteistyökumppani ja haluaa olla toiminnassa mukana jatkossakin. Lisäksi yhteistyömahdollisuuksia kartoitetaan Turun ja Tampereen kanssa. Turussa on käynnissä samankaltaista nuorten bänditoimintaa kehittävää toimintaa, joten se olisi luonteva yhteistyökumppani Bändit Vaihtoon –toimintaan. Myös Tampere on ilmoittanut olevansa erittäin kiinnostunut yhteistyöstä.

Nuorten bändien kokemukset toiminnasta ovat olleet hyviä. Toiminta tarjoaa aloitteleville bändeille ja artisteille käytännön kokemuksia keikkailusta sekä mahdollisuuden solmia verkostoja tulevaisuutta ajatellen. Ohjaajan kanssa tehdyt esiintymismatkat tarjoavat hyvän pohjan omaehtoiseen keikkailuun. Tavoitteena on tarjota alkusysäys keikkailulle ja tukea sellaisten bändien tai artistien esiintymistä ulkopaikkakunnilla, joille se ei muuten ole mahdollista. Toiminta edistää nuorten liikkuvuutta ja verkostoitumista. Esiintymismatkoissa on vahva pedagoginen näkökulma ja keikkailuun liittyviä asioita opitaan käytännön tekemisen kautta. Ohjaajan tuki ensimmäisiä esiintymismatkoja tekeville bändeille voi olla ensiarvoisen tärkeää. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden työntekijöiltä löytyy osaamista ja kokemusta keikkailusta, joten he voivat toimia ohjaajina esiintymismatkoilla.

Ajatuksena on, että esiintymismatkoja tehdään yhteistyökaupunkeihin kunkin tahon järjestämiin tapahtumiin. Mukana matkalla voi olla yksi tai useampi bändi tai artisti. Vastaanottava taho huolehtii ruokailuista, aikataulutuksesta, tarvittavasta kalustosta ja tarvittaessa majoituksesta. Lähettävä taho huolehtii esiintyjien kuljetuksesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista. On tärkeää huomioida, että alaikäisillä muusikoilla tulee olla huoltajan kirjallinen suostumus osallistumisesta esiintymismatkalle. Nämä luvat kannattaa pyytää nuorilta jo hyvissä ajoin ennen matkaa. Esiintymismatkoista kannattaa sopia mahdollisimman paljon etukäteen yhteistyökuntien kanssa, käydä läpi tulevien tapahtumien ajankohtia ja mahdollisuuksia esiintymismatkojen toteuttamiseen. Resurssit toiminnan toteuttamiseksi ovat rajalliset, joten aluksi kannattaa lähteä liikkeelle siitä, että vuoden aikana saadaan toteutettua esimerkiksi yksi esiintymismatka kunkin yhteistyötahon kanssa.

Ulkopaikkakuntalaisten bändien vastaanottaminen Veturitalleille on helppoa, sillä tulevat tapahtumat pyritään sopimaan kaksi kuukautta etukäteen ja tiedetään, että tapahtumia järjestetään kuukauden ensimmäisenä tai kolmantena perjantaina. Uudet tilat tarjoavat sitä pysyvyyttä, jota tällaisen toiminnan vakiinnuttaminen vaatii. Yhteistyötahoille voi toimittaa tiedot klubitila Kiskon tekniikasta, tiloista ja mahdollisuuksista. Kun bändit vastaanotetaan aina samaan tilaan, vältytään yllätyksiltä. Aiemmin Bändit Vaihtoon -toimintaa hankaloittivat juuri tiloihin liittyvät ongelmat. Tapahtumia järjestettiin hyvin vaihtelevissa ympäristöissä, eikä toiminnan jatkuvuudesta ollut varmuutta.

Bändit Vaihtoon -toiminnan toteuttaminen yhteistyökumppaneiden kanssa avaa mahdollisuuksia myös laajemmalle yhteistyölle. Erilaisia musiikki- ja tapahtumatoiminnan koulutuksia on mahdollista toteuttaa yhteistyönä. Tästä esimerkkinä toimii yhteinen bändileiri, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi koulujen kesälomien aikana. Viikset -nuorisaloitteen aikana syntyi ajatus vastaavan toiminnan toteuttamisesta myös kansainvälisesti. Esimerkiksi CIMOn Suomessa hallinnoimista nuorisotoimintaohjelmista on mahdollista hakea rahoitusta kansainväliseen toimintaan.

6.3 Pitkäjänteistä työtä bändien kanssa: Turku Rock Academyn malli

Aiemmin luvussa 5.3 esitelty Turku Rock Academy -hanke tekee kokonaisvaltaista ja tavoitteellista työtä nuorten bändien kanssa Turun alueella. Toiminta on ennaltaehkäisevää kulttuurista nuorisotyötä ja sitä voidaan soveltaa myös Jyväskylän alueella. Jyväskylässä on runsaasti aktiivisten nuorten omaehtoisia ryhmiä, mutta bänditoimintaa tulisi tukea enemmän myös nuorisotyön kautta. Ajatuksena on tarjota nuorille muusikoille opastusta ja tukea kaikilla musiikkibisneksen osa-alueilla (Arvas 2012). Veturitalleilla on mahdollista tukea nuorten bändejä ja nuoria musiikintekijöitä hyvin monipuolisesti tilojen ja laitteiden puolesta. Henkilökunnalla on paljon osaamista ja käytännön kokemusta bändi- ja musiikkitoiminnasta. Tämä yhdistettynä ulkopuoliseen ammattiosaamiseen, ammattimuusikoiden pitämiin klinikoihin ja nuorten omaan osaamiseen saadaan aikaan hyvin monipuolista ja laadukasta toimintaa, jolla nuorten bändejä voidaan tukea.

Turku Rock Academy -hankkeessa bändi on mukana toiminnassa kahden vuoden ajan ja saa tuona aikana tukea kaikilla musiikkibisneksen osa-alueilla. Toiminta rakentuu klinikoiden, luentojen, soittamisen ja studiotyöskentelyn ympärille. (Arvas 2012.) Samankaltaista toimintaa on suunniteltu Jyväskylään jo aiemmin, mutta nyt sen toteuttamiseen tarjoutuu erinomainen tilaisuus Turku Rock Academy -hankkeen tuella. Pitkäjänteiseen työhön bändien kanssa voi kuulua Veturitalleilla edellä mainittujen osa-alueiden lisäksi tapahtumien järjestämistä sekä keikkailua Bändit Vaihtoon -toiminnan muodossa.

Luentotilaisuudet voivat olla kaikille avoimia tilaisuuksia, joihin pitkäjänteisessä toiminnassa mukana olevien bändien/artistien tulee osallistua. Luentoihin voi sisällyttää monia aihealueita, mutta keskeisimpiä ovat esiintyminen, keikkamyynti, videotuotanto, sopimusjuridiikka, verkostoituminen, tapahtumatuotanto, levy-yhtiötoiminta ja viestintä. Esiintymiskoulutukseen voi sisältyä esimerkiksi esiintyminen lavalla, haastattelutilanteessa ja musiikkivideolla. Keikkamyyntikoulutuksessa perehdytään oman materiaalin kauppaamiseen alan ammattilaisen opastuksella. Videotuotantoja voidaan toteuttaa omassa mediapajassa Veturitalleilla. Videotuotantojen käynnistämiseen voi käyttää ulkopuolista osaamista Turku Rock Academy –hankkeen kautta. Sopimusjuridiikkaan liittyen käydään läpi tärkeät tekijänoikeusasiat sekä esimerkiksi levytysso- pimuksessa huomioitavia asioita. Verkostoituminen tarkoittaa suhteiden luomista musiikkialan toimijoihin; ohjelmatoimistoihin, levy-yhtiöihin ja muihin bändeihin. Bändit Vaihtoon –toiminnalla pyritään edistämään tätä. Tapahtumatuotanto ja siihen liit- tyvä koulutus voidaan toteuttaa aiemmin esitetyn (luku 6.1) mallin mukaan. Levy- yhtiötoimintaan tutustutaan alan ammattilaisten opastuksella; erikokoisten levy- yhtiöiden edustajat käyvät kertomassa levy-yhtiöiden toiminnasta käytännössä. Vies- tintään kuuluu tiedottaminen, mediasuhteet, promotio, markkinointi sekä graafinen ilme (muun muassa levyn kannet ja verkkosivut). (Arvas 2012.)

Musiikin tekemistä pyritään myös tukemaan kokonaisvaltaisesti. Lähtökohtana on kunkin bändin jäsenen tuntemus omasta instrumentistaan. Ohjaajan kanssa perehdy- tään soittimen huoltoon, virittämiseen, harjoitteluun ja soittotekniikkaan. Soittotaitoa voi oppia myös eri klinikoissa ja työpajoissa, joita toimintaan kuuluu. Oman instru- mentin hallinnasta voidaan siirtyä bändisoittoon ja sen kehittämiseen. Tähän kuuluu yhteensoittamisen harjoittelu, kappaleiden sovittaminen ja sanoittaminen, tyyli- suunnat ja niiden sekoittaminen; ylipäätään bändin oman soundin löytyminen ja musiikilli- nen yleissivistys. Studiotyöskentelyn tavoitteena on tuottaa bändille laadukas demo ja antaa kokemusta studiotyöskentelystä. Studiotyöskentelyyn sisältyvät kaikki stu- diotyöskentelyn perusteet; mikitykset, äänittäminen, editointi, miksaus, masterointi sekä muut keskeiset äänitetuotannon osa-alueet. Tämä pystytään yhdistämään stu- diokursseihin ja –työpajoihin. Live-esiintymiseen liittyviä asioita tulee myös käydä läpi ja harjoitella niitä käytännössä. Niihin sisältyvät muun muassa lavaliikkeet, valoefek- tit, imago, soundcheckit, monitorointi, roudaus ja äänentoisto. (Arvas 2012.)

Tällainen monipuolinen ja pitkäjänteinen toiminta voitaisiin ainakin aluksi suunnata Veturitalleilla harjoitteleville yhtyeille ja artisteille. Pitkäjänteisyys sekä tavoitteellisuus tukevat nuorten kasvua myös muilla elämän osa-alueilla. Esimerkiksi Harvialan koulukodissa toteutetussa Räpätestä roiskuu –hankkeessa huomattiin toiminnan laajemmat positiiviset seuraukset. Tavoitteellisuus rap-musiikin tekemisessä heijastui myös muuhun arjen toimintaan ja nuoret alkoivat asettaa itselleen pitkän tähtäimen tavoitteita. Myönteinen palaute ja kannustaminen rohkaisivat nuoria ilmaisemaan itseään ja rohkeus kasvoi tekemisen ja onnistumisten myötä. (Känkänen & Rainio 2010, 14-15.) Räpätestä roiskuu –hanke toteutettiin koulukodissa, mutta samanlaisia positiivisia vaikutuksia voidaan saavuttaa myös Veturitalleilla. Nuoret saavat tukea ja palautetta harrastuksestaan ja toiminnassa korostuu ennaltaehkäisevä näkökulma.

Mielestäni sopiva ajankohta Turku Rock Academyn mallia soveltavan toiminnan käynnistämiseksi on syyskuu 2013. Kevät 2013 tulee käyttää toiminnan markkinointiin, yhteistyökumppaneiden hankkimiseen sekä eri työpajojen ja klinikoiden pilotointiin. Käynnistämisvaiheessa mukaan voisi ottaa kahdesta kolmeen yhtyettä tai artistia. Edellä mainitut toiminnot vaativat työntekijöiden työaikaa sekä myös ulkopuolisten luennoitsijoiden ja ohjaajien käyttöä. Toiminnot tuovat mukanaan myös kustannuksia, mutta näitä voidaan pyrkiä minimoimaan tekemällä yhteistyötä muiden alueen toimijoiden kanssa. Pohdin yhteistyömahdollisuuksista tarkemmin luvussa 7.2.

6.4 Vertaisohjaus ja nuorten sitouttaminen toimintaan

Kuten Koeajo-menetelmässä, myös Veturitallien toiminnassa nuoret ovat vastuussa tapahtuman järjestämisestä ja sen suunnittelusta. Henkilökunta toimii niin sanottuina assistentteina. Nuorelta vaaditaan innostuneisuutta, aktiivisuutta ja vastuullisuutta. (Mäkilampi & Puustola 2008, 7.) Nuoret sitoutuvat toimintaan huomattavasti paremmin, kun se on heistä itsestään lähtöisin ja heidän itsensä ideoimaa ja toteuttamaa. Kun ihminen on innostunut, hän ei välttämättä tarvitse ulkopuolista sitouttamista, vaan toiminnan motiivina toimii oman elämän ja elinympäristön laadullinen ja sosiaalinen muutos (Kinnunen ym. 2003, 18). On siis tärkeää, että nuoret kokevat toiminnasta

nan omakseen ja heillä on mahdollisuus järjestää omannäköistä toimintaa. Bändi- ja musiikkiharrastus on usein itsessään tavoitteellista. Halutaan esiintyä, tehdä demo tai levy, kenties musiikista tavoitellaan jopa ammattia. Tämä auttaa nuoria sitoutumaan toimintoihin ja samalla toimintamalli auttaa nuoria saavuttamaan tavoitteensa.

Selkeä tavoitteiden asettaminen on tärkeää. Realistisesti asetetut, mutta kuitenkin riittävän haastavat tavoitteet pitävät mielenkiinnon yllä ja motivoivat myös siinä tilanteessa, kun kohdataan vastoinkäymisiä. Yksittäiselle tapahtumalle voidaan asettaa tavoitteita esimerkiksi kävijämäärän suhteen ja järjestävät nuoret voivat asettaa itselleen oppimistavoitteita omaan vastualueeseensa liittyen. Bändi tai artisti voi asettaa itselleen syksyllä tavoitteen, joka keväällä tulisi olla saavutettu. Tavoite voi olla esimerkiksi esiintymiskokemuksen saaminen tai demon tai musiikkivideon tekeminen. Tavoitteita ei tule asettaa liikaa, vaan keskittyä yhteen tärkeimpään. Pidempikestoiselle toiminnalle voi asettaa myös välitavoitteita, jotka auttavat hahmottamaan polkua kohti päätavoitetta.

On tärkeää, että heti toiminnan alussa nuorille tehdään selväksi, mitä toiminta sisältää ja mitä se vaatii. On myös tärkeää kertoa, mitä sen kautta voi saavuttaa. Yhteisissä tapaamisissa tavoitteita voidaan tarkastella ja muuttaa tarvittaessa. Musiikki- ja tapahtumatoimintaan sekä työpajoihin ja koulutuksiin osallistumisesta nuori saa todistuksen. Todistus voi olla samankaltainen kuin Youth in Action –ohjelman projekteille tarkoitettu Youthpass, jota Viikset –nuorisoaloitteessa käytettiin. Todistuksesta käy ilmi, mitä osallistuja on tehnyt ja mitä hän on toiminnan aikana oppinut. Esimerkiksi järjestyksenvalvojana tapahtumissa toimiva nuori voi oppia käytännön työkokemuksen lisäksi asiakaspalvelua ja vuorovaikutustaitoja. Osallistumisesta saatava todistus, josta voi tulevaisuudessa olla hyötyä pääsykokeissa tai työnhaussa, auttaisi osaltaan sitouttamaan nuoria toimintaan pidemmäksikin aikaa yhdessä kirjallisen sopimuksen kanssa.

Vertaisohjaajuus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia toimintojen jatkuvuudelle ja nuorten sitouttamiselle toimintaan. Esimerkiksi Viikset –ryhmän nuorten tullessa täysi-ikäisiksi mielenkiinto viedä tapahtumia anniskeluravintoloihin on kasvanut. Tämä on mielestäni täysin luonnollinen ilmiö ja tärkeä osa klubikulttuuria. Tapahtumien järjestämisen anniskelupaikoissa ei kuitenkaan tarvitse sulkea pois myös päihteetöntä ja ikäraja-

tonta toimintaa. Vanhempien nuorten siirtyessä kokeilemaan siipiään nuorisotilojen ulkopuolelle uudet nuoret ottavat vastuuta tapahtumatoiminnasta nuorisotiloissa. Kokeneemmat voivat toimia esimerkiksi työpajojen ohjaajina nuoremmille tai opastaa nuoria omien tapahtumiensa yhteydessä esimerkiksi ääni- ja valotekniikan saloihin tai muihin käytännön tehtäviin. Jatkossa nuorisotiloilta poistuneet nuoret aikuiset voivat toimia eräänlaisina tukihenkilöinä nuoremmille tapahtumien ja musiikin parissa toimiville.

Myös yhteistyö Jyväskylässä toimivien kulttuuritoimijoiden ja –kollektiivien kanssa tarjoaa hyviä mahdollisuuksia. Esimerkiksi jo käynnistetty yhteistyö Viikset -ryhmän ja CY –kulttuurikollektiivin kesken vaikuttaa lupaavalta. Erityisesti tällaisella yhteistyöllä pystytään tarjoamaan toimintaa hip-hop- ja rap-musiikista, DJ-toiminnasta sekä katu-taiteesta ja –kulttuurista kiinnostuneille nuorille, jotka helposti saattavat jäädä perinteisten bänditoimintojen ulkopuolelle. Yhteistyönä voi järjestää monipuolisia tapahtumia ja aktiiviset toimijat voivat toimia työpajojen vetäjinä ja opastaa nuorempia tapahtumien maailmaan.

Vertaisohjaajuus tukee myös nuorilta nuorille –periaatetta ja omaehtoisuutta kulttuuriharrastamisessa ja voi myös innostaa nuoria osallistumaan. Osa nuorista voi kokea ohjattuun toimintaan osallistumisen ja ohjaajan kanssa yhteistyössä toimimisen nolona. Nuori voi olla huolissaan siitä, miltä toimijuus näyttää muiden silmissä. (Gretschel 2011, 26.) Avoimella ja yhteisöllisellä ilmapiirillä tätä voidaan ehkäistä. Kun ohjaajana on vertainen, voi kynnys toimintaan osallistumiseen madaltua huomattavasti. Vertaisohjaajuus tuo toimintaan kaivattua matalaa kynnystä, avoimuutta ja yhteisöllisyyttä. Toisaalta vertaisohjaajuus tuo mukanaan myös haasteita. Jos nuori ohjaa työpajaa kavereilleen, on olemassa se mahdollisuus, ettei toiminta pysy ohjaavan nuoren hallinnassa. Tämän vuoksi on tärkeää perehdyttää vertaisohjaajat ja käydä heidän kanssaan läpi Veturitallien toimintatavat ja säännöt; sitouttaa myös ohjaava nuori toimintatapojen ja sääntöjen noudattamiseen.

Vertaisohjaajina toimivat saavat palkkiona ilmaiseksi käyttöönsä Veturitallien tiloja ja laitteita. Heille voidaan maksaa myös rahallista korvausta, mutta ensisijaisesti tarjotaan palveluja, tiloja ja laitteita. Esimerkiksi koulutuksiin osallistuminen voi olla vertaisohjaajina toimiville maksutonta. Todistuksen saaminen työpajojen ja koulutusten

ohjaamisesta voi olla myös tärkeää nuorille. Oppimiskokemuksia ja ohjauskokemusta voi hyödyntää työ- tai opiskelupaikan haussa ja todistusta voi käyttää esimerkiksi CV:n liitteenä.

7 POHDINTA

Kulttuurinen nuorisotyö ja nuorisotyö ylipäätään rakentuvat useiden pedagogisten näkemysten ja suuntausten ympärille. On olemassa erilaisia tapoja, joilla nuorisotyötä voi tehdä. Opinnäytetyössäni pyrin hahmottamaan sitä pedagogista ja teoreettista viitekehystä, jonka ympärille kulttuurisen nuorisotyön toiminnot ja erityisesti suunnitelmassa esiintyvät toiminnot rakentuvat. Kulttuurinen nuorisotyö on osallistavaa ja dialogista kasvatustoimintaa, joka rakentuu sosiokulttuurisen innostamisen ja tekemällä oppimisen kautta. Tätä opinnäytetyötä voi hyödyntää laajemminkin Kulttuuriyhdistys Värityksen ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden toiminnassa; se tarjoaa sovellettavan näkökulman kaikkeen taide- ja kulttuurikasvatustoimintaan.

Osallisuuden toteutuminen vaatii osaamista ja oikeanlaista asennetta nuorisohjaajalta. Kasvatus- tai ohjaustilanne on nuoren ja ohjaajan välinen vuorovaikutustilanne, jossa molemmilla on mahdollisuus oppia toisiltaan. Nuorten omaehtoisessa toiminnassa ohjaajan rooli muodostuu innostajana, mahdollistajana ja tukijana toimimisesta. Myös nuorisotilan ilmapiirillä on vaikutusta nuorten osallistumiseen ja kokemukseen osallisuudesta. Avoin ja kannustava ilmapiiri tukee nuorten aktiivista toimijuutta. Nuorisotyön piirissä nuoren on mahdollista saada monipuolisia non-formaalin oppimisen kokemuksia, joista voi olla hyötyä tulevaisuudessa opinnoissa tai työelämässä.

Bänditoiminta tai bänditapahtumien järjestäminen ei ole kulttuurisen nuorisotyön muotona uusi. Oman tapahtuman järjestäminen ensimmäistä kertaa tai bändisoiton aloittaminen ovat kuitenkin aina ainutkertaisia ja uusia kokemuksia tekijälleen. Bändien parissa tehtävä nuorisotyö on kohdennettua nuorisotyötä ja siinä toteutuu sosiaalisen vahvistamisen periaate. Nuoret muusikot tarvitsevat tukea ja ohjausta siinä missä esimerkiksi eri urheilulajien harrastajatkin. On olemassa paljon aktiivisia nuor-

ten omaehtoisia ryhmiä, jotka järjestävät kulttuuritapahtumia. Monet näistä ryhmistä ovat syntyneet innostavan nuorisotoiminnan seurauksena. Tämän vuoksi on tärkeää tukea nuorten luovuutta ja taide- ja kulttuuriharrastuksia nuorisotyön piirissä. Näin saamme jatkossakin aktiivisia kulttuuritoimijoita yhteiskuntaamme.

Bänditoiminnan käytäntöjä ja tapoja järjestää tapahtumia voidaan kehittää koko ajan entistä osallistavampaan ja innostavampaan suuntaan. Uskon, että nuorisotyön toimintamallit ovat sitä toimivampia, mitä enemmän nuoret itse ovat olleet mukana niitä kehittämässä. Käsitys ohjatusta (bändi)toiminnasta voidaan saada muuttumaan nuorten keskuudessa positiivisempaan suuntaan sikäli, kun toiminta muuttuu entistä enemmän dialogiseksi kasvatustyöksi ja ajatus nuorille tuotetuista palveluista saadaan väistymään ja korvattua nuorilta nuorille –ajattelulla.

Vuoden 2009 Nuorisobarometrissa käy ilmi nuorten luovia harrastuksia kysyttäessä, että vain murto-osa on maininnut kulttuuritapahtumien järjestämisen harrastukseksi. Tämä johtuu osaltaan siitä, että mahdollisuuksia kulttuuritapahtumien järjestämiseen (varsinkin pienillä paikkakunnilla) on harvoin tarjolla. (Myllyniemi 2009, 22-23). Toisin sanoen kulttuuritapahtumien järjestäminen ei välttämättä ole mahdollista, vaikka sitä haluttaisiin tehdä. On tärkeää, että nuorelle löytyy turvallinen paikka kokeilla tapahtuman järjestämistä. Mahdollisuus ideointiin ja ideoiden tuomiseksi kuuluksi on tärkeää. Ideoinnista on tärkeää päästä myös käytännön toteutukseen ja sen arviointiin, niin että aikuinen on koko ajan tukena.

Nuorten itsenäiset ryhmät ovat yleensä sidoksissa johonkin tiettyyn alakulttuuriin ja voivat oman kokemukseni mukaan olla hyvinkin suljettuja ryhmiä. Heidän kohdallaan ei välttämättä tarvita esimerkiksi ohjaajan tukea toiminnan toteuttamiseen, vaan ne toimivat aktiivisesti kulttuuritapahtumien parissa tee se itse -henkisesti. Tällaiset ryhmät ovat mielestäni tärkeitä alakulttuurien säilymisen kannalta, eikä tavoitteena suinkaan ole sulauttaa kaikkia kaupalliseen valtakulttuuriin. Monille kynnys itsenäiseen toimintaan osallistumiseen voi kuitenkin olla suuri, vaikka kiinnostusta olisi. Tämän vuoksi tarvitaan toimintamuoto, joka mahdollistaa kulttuuritoiminnan ja esimerkiksi kulttuuritapahtumien järjestämisen tuetusti ja jossa toteutuu matalan kynnyksen periaate. Nuorisotyöntekijöiden tuella hyvässä ympäristössä järjestetty tapahtuma voi toimia alkusysäyksenä nuoren tai nuorten ryhmän innostukselle ja aktiiviselle kulttuu-

ritoiminnalle. Alaikäisillä nuorilla voi olla vaikeuksia löytää areenoita ja paikkoja, joissa omat ideat saisi kuuluviin ja joissa tapahtumien järjestäminen olisi mahdollista, vaikka halua ja kiinnostusta löytyisi.

7.1 Arviointi

Toimintojen suunnitteleminen alati muuttuvassa kehittämistilanteessa on ollut haastavaa. Keskeisten sisältöjen rajaaminen tähän työhön on ollut vaikeaa, sillä uutta tietoa ja uusia ajatuksia on syntynyt koko prosessin ajan. Mielestäni työ onnistuu kuitenkin hahmottamaan ne keskeiset piirteet, jotka kuuluvat nuorten musiikki- ja tapahtumatoimintaan. Bändit Vaihtoon –toiminta ja työpajat ovat niin laajoja kokonaisuuksia, että niihin paneutuminen syvällisesti vaatisi oman tutkimuksensa. Tässä toimintamallissa keskitytään yksityiskohtaista sisältöä tai aikataulutusta enemmän toimintojen merkityksen ja taustan hahmottamiseen.

Tämä opinnäytetyö taustoineen toimii hyvänä pohjana toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi ja mahdollistaa yksityiskohtaisemman suunnittelun tulevaisuudessa. Toimintamallissa on huomioitu sekä nuorten että työntekijöiden näkökulmat, mikä mielestäni on hyvä lähtökohta sille, että suunnitellut toiminnot saadaan siirrettyä myös käytäntöön. Suuri vastuu yhteistyön ja toimintojen kehittämisestä jää Kulttuuriryhdistys Väristyksen ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden työntekijöille. Tämän työn pohjalta voi toteuttaa useita jatkotutkimuksia ja kehittämisprojekteja.

Kyselyn kohderyhmään ja kysymysten asetteluun olisi mielestäni voinut kiinnittää enemmän huomiota kyselyä laadittaessa. Kyselyn kohderyhmä oli laaja ja ikäkauma suuri. Jotta olisi saatu tarkempaa tietoa, olisi eri ikäryhmille pitänyt laatia erilliset kyselyt. Kyselyssä haluttiin selvittää useita asioita ja näin ollen kysely saattoi tuntua varsinkin nuorimmista vastaajista työläältä. Kysymykset olisi voinut muotoilla paremmin ja näin vähentää niiden moniselitteisyyttä ja helpottaa ymmärrettävyyttä. Kysymyksissä esitetyt esimerkit ovat vaikuttaneet vastauksiin, mikä on huomioitu vastausten analyysissa. Puutteista huolimatta kyselyllä saatiin paljon mielenkiintoisia vastauksia ja tietoa siitä, miten tulevat käyttäjät näkevät Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnan tulevaisuudessa. Tämän kyselyn perusteella voidaan tulevaisuudessa

kehittää uusia, tarkemmin tiettyyn aihealueeseen kohdennettuja kyselyjä. Se on ollut tärkeä osa suunnitelman taustoittamista ja tuonut tutkimuksellista otetta suunnitelman tekoon. Jatkossa on hyvä harkita myös muita tiedonkeruumenetelmiä, joiden suunnittelussa voidaan huomioida kohderyhmä paremmin.

Toimintamallin taustana käytetty aineisto on hyvin monipuolista. Kattavamman aineiston hankkiminen, järjestelmällisempi tiedonkeruu ja tarkempien taustaselvityksien tekeminen olisi kuitenkin ollut mahdollista. Toteutukseen vaikuttivat aikataululliset syyt sekä kehittämistilanteen muuttuva luonne. Kartoituksen tekeminen tässä vaiheessa on ollut tärkeää ja se auttaa Kulttuuriyhdistys Väristyksen ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden työntekijöitä toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Viikset –nuorisoaloitteella on ollut paljon positiivisia välittömiä vaikutuksia, kuten onnistumisen kokemukset, yleisön välitön palaute ja osallistujien vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittyminen. Laajempaa vaikutusta on vaikea arvioida näin pian projektin päättymisen jälkeen, mutta uskon, että toiminta on tarjonnut hyvän pohjan monelle nuorelle jatkaa kulttuuritoimintaa ja tapahtumien järjestämistä. Yksi laajempaan vaikutukseen tähtäävä toimenpide on tämä opinnäytetyö. Toimintamallin myötä Viikset –nuorisoaloitteen hyviä käytäntöjä saadaan siirrettyä Veturitalleille ja nuorten toiminta voi jatkua siellä entistä paremmissa puitteissa.

7.2 Jatkotoimenpide-ehdotukset

Vaikka toiminnan jatkuvuus ja nuorten innostuneisuus vaikuttaa tässä vaiheessa hyvältä, vaaditaan työntekijöiltä paljon työtä ja ponnisteluja, jotta tavoiteltu osallisuuden ilmapiiri ja nuorten omaehtoisuus toteutuisi. Se, että nuoret tekevät asioita itse, ei välttämättä vähennä työntekijöiden työmäärää, ainoastaan lähestymistapa ja käytetyt menetelmät voivat olla erilaisia. Uhkana on, että esimerkiksi puutteellisten resurssien vuoksi palataan (tai ajaudutaan) toimintamalliin, jossa nuorille tuotetaan palveluita ja tapahtumia ilman sen suurempaa tavoitteellisuutta tai päämäärää.

Toimintamalli täydentyy kokemuksen myötä. Esimerkiksi kaikkien toimintaan sisältyvien työpajojen ja koulutusten sisältöä tai tarkkaa toteutusajankohtaa ei pysty vielä

tässä vaiheessa määrittelemään, vaan ne muotoutuvat käytännön toiminnan myötä saatavien havaintojen ja kokemusten pohjalta. Toiminta Veturitalleilla on nyt käynnistämävaiheessa ja muotoutumassa kaikkien toimijoiden osalta. Uuden toimintamallin saaminen käytäntöön vie aikaa eikä siinä pidä hätiköidä, vaan siirtää toimintoja käytäntöön vaihe vaiheelta.

Tämä opinnäytetyö ja tuleva toiminta Veturitalleilla tarjoavat hyvän mahdollisuuden toiminnan kehittämiseksi, jatkohankkeille ja uusille opinnäytetöille. Erityisesti näen toiminnassa hyvät mahdollisuudet yhdistää yhteisöpedagogien ja kulttuurituottajien osaamista esimerkiksi kehittämissuunnitelmien muodossa. Jotta toimintamalli saataisiin vakiintumaan osaksi Kulttuuriyhdistys Värityksen ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelujen ydintoimintaa, tulisi kartoittaa erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, yhteistyökumppaneita ja sponsoreita. Yhteistyö kaupungin eri toimijoiden kanssa sekä myös kuntien välisesti mahdollistaa sen, että Veturitalleista tulee nuorten kulttuurin keskus, josta tempauksia, tapahtumia ja taidetta välittyy ympäri kaupunkia sekä myös valtakunnallisesti. Pelkästään olemassa olevin resurssein toiminnan toteuttaminen näin monipuolisesti on haasteellista. Yhteistyön näen keskeisenä voimavarana toimintojen toteutuksessa ja jopa taloudellisia resursseja tärkeämpänä. Keskeisinä yhteistyökumppaneina tulevaisuudessa näkisin muun muassa Jyväskylän Elävän Musiikin yhdistyksen (Jelmu ry), paikalliset musiikkiliikkeet, oppilaitokset ja musiikin ammattilaiset. Yhteistyömahdollisuuksia tulee selvittää mahdollisimman pian, jotta kevään aikana toimintoja saadaan käynnistettyä. Monilla alueen toimijoilla voi olla hyvin samanlaisia intressejä ja tavoitteita, joiden saavuttaminen omin voimin ei ole mahdollista. Kun kunkin toimijan osaaminen valjastetaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseen, saadaan aikaan laadukasta, paikallisin voimin toteutettua toimintaa, joka on osa valtakunnallista kulttuurisen nuorisotyön verkostoa.

Tiedottamiseen ja markkinointiin tulee panostaa, jotta mahdollisimman paljon kiinnostuneita nuoria saadaan toiminnan piiriin. Kyselyn perusteella joistakin vastauksista oli havaittavissa, ettei tietoa ollut vastaajan mielestä tarpeeksi saatavilla; erään vastauksen mukaan missään ei ole tietoa tarpeeksi. Viestinnälle ja tiedottamiselle tulisi laatia selkeä strategia, jossa on määritelty tärkeimmät kohderyhmät ja kanavat, joiden kautta viestitään. Ensisijaisena kohderyhmänä voi pitää Veturitalleilla harjoittelevia bändejä sekä muita tilojen käyttäjiä ja nuorten tila Vaihteen kävijöitä. Oppilaitosten kans-

sa tehtävää yhteistyötä voi tiivistää. Selkeitä tiedottamisen kanavia ovat Facebook (sekä muu sosiaalinen media), Nuorten Laturi, Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden ja Kulttuuriklubi Siperian Internet –sivut sekä paikallislehdet ja –radiot. Alueelliset nuorisotilat tulee huomioida tiedotuksessa ja esimerkiksi työpajoja ja koulutustilaisuuksia voidaan tarvittaessa järjestää myös Veturitallien ulkopuolella.

Työntekijät toteuttavat työajallaan myös avointa toimintaa nuorisotila Vaihteessa, mikä tulee huomioida eri toimintojen toteutuksessa. Avoin nuorisotilatoiminta vie huomattavan paljon työntekijöiden työaikaa, jonka vuoksi esimerkiksi työpajatoiminnan järjestäminen on käytännössä hyvin rajoitettua. Paras vaihtoehto olisi, jos Veturitalleilla olisi yksi työntekijä, joka vastaisi pääsääntöisesti tämän toimintamallin toteutuksesta ja koordinoinnista. Vastuuta toimintojen osalta on kuitenkin hyvä jakaa henkilökunnan kesken osaamisalueet huomioiden. Lisäksi käytettäisiin tarvittaessa ulkopuolisia ohjaajia ja kouluttajia sekä nuoria vertaisohjaajina. Puutteellisten henkilöstöresurssien vuoksi suunnitellut toiminnot voivat jäädä toteuttamatta ainakin Turku Rock Academyn mallin soveltamisen osalta. Avoimen toiminnan lopettaminen nuorten tila Vaihteesta on myös yksi vaihtoehto, mutta en näe sitä parhaana mahdollisena ratkaisuna. Mielestäni avoin toiminta ja ohjattu toiminta muodostavat yhdessä monipuolisen ja mielenkiintoisen kokonaisuuden, jolla nuoria saadaan houkutelua uusiin tiloihin.

Projektirahoituksen hakeminen ja tarvittaessa työntekijän palkkaaminen olisivat mielestäni paras vaihtoehto, jolla toimintojen laatu saataisiin varmistettua. Tällöin projektin päättyessä voidaan kuitenkin ajautua lähtöpisteeseen, jossa liian vähäiset resurssit estävät toimintojen toteuttamisen ja jatkamisen. Parhaassa tapauksessa kehittämisprojektin avulla toiminta saataisiin vakiintumaan osaksi Veturitallien perustoimintoja, ja vertaisohjaajuuden myötä myös kulut vähenisivät toiminnan edetessä. Kulttuuriyhdistys Väristyksellä ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla on jo paljon olemassa olevaa kulttuurisen nuorisotyön toimintaa ja siksi luulen, ettei näin laajaa kokonaisuutta pysty niiden lisäksi toteuttamaan ilman työntekijöiden lisäämistä. Uskon, että yhteistyössä aiemmin mainittujen yhteistyötahojen kanssa toiminta saadaan käynnistettyä. Kokemuksen kautta nähdään, onko lisärahoitukselle tai työntekijän palkkaamiselle tarvetta.

LÄHTEET

Arvas, Tomi 2012. Taustatietoa ja materiaalia Turku Rock Academy –hankkeesta. E-mail kiljunen.jarmo@gmail.com 7.11.2012.

CIMO 2012a. Mikä on CIMO? Viitattu 19.10.2012. http://www.cimo.fi/mika_on_cimo. Päivitetty 3.8.2012.

CIMO 2012b. Nuorisoaloitteet – muutosta omaan elinympäristöön. Viitattu 19.10.2012. http://www.cimo.fi/ohjelmat/youth_in_action/nuorisoaloitteet. Päivitetty 3.8.2012.

Danska-Honkala, Katja & Poteri, Martti 2011. Kohdennettu nuorisotyö sosiaalisen vahvistamisen kontekstissa. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 127-149.

Freire, Paulo 2005. Sorrettujen pedagogiikka. Jyväskylä: Vastapaino.

Gretschel, Anu 2011. Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä: nuorten näkökulma. Tutkimusraportti. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, julkaisuja 3/2011. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 41. Helsinki: Aksidenssi Oy. PDF.

Grönfors, Martti 2007. Havaintojen teko aineistonkeräyksen menetelmänä. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2. korjattu ja täydennetty painos. Juva: PS-kustannus, 151-168.

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus 2012. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. PDF.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hämäläinen, Juha 2010. Nuorisokasvatuksen teoria sosiaalipedagogisessa kehyksessä. Teoksessa Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusseura / Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 73. Helsinki: Yliopistopaino, 169-200.

Jyrä, Jukka 2010. Nupit kaakkoon. Musiikkitalaisuuden järjestäminen. Helsinki: Kirjapaja.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012a. Kulttuurinen nuorisotyö ja kansalais-toiminta. Viitattu 16.8.2012. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/kulttuurinennuorisotyö>.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012b. Veturitallit Jyväskylä. Viitattu 16.8.2012. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/veturitali>.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012c. Alue- ja nuorisotilatyö. Viitattu 16.8.2012. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/alue>.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut 2012d. Jyväskylän nuorisovaltuusto. Viitattu 16.8.2012. <http://www.jyvaskyla.fi/nuva>.

Kalhama, Pilvi; Kitola, Arja & Walamies, Molla 2006. Kulttuurikasvatuksen konteksteja ja määrittelyä. Teoksessa Kalhama, Pilvi & Vartiainen, Pekka (toim.) 2006. Kulttuurista kasvua. Näkökulmia kulttuurikasvatukseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 10. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 12-39.

Kalhama, Pilvi & Vartiainen, Pekka 2006. Kulttuuri inhimillisenä toimintana ja tuotantona. Teoksessa Kalhama, Pilvi & Vartiainen, Pekka (toim.) 2006. Kulttuurista kasvua. Näkökulmia kulttuurikasvatukseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 10. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 4-11.

Kiilakoski, Tomi & Nieminen, Juha 2007. Pedagogiikka – Nuorisotyön pedagogiikat ja uudet haasteet. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino Oy, 185-188.

Kinnunen, Pekka; Penttilä, Liisa; Rantala, Jaakko; Salonen, Kauko & Tervo, Timo (toim.) 2003. Innostuskirja. Nyt! Sosiokulttuurisen toiminnan polunpäitä. Painotalo Suomenmaa: Opintokeskus kansalaisfoorumi.

Koivunen, Hannele 2007. Nuoret mukaan symbolituotantoon. Teoksessa: Pedaali ry 2007. Nuoret ja kulttuurinen osallisuus. Pedafooni -julkaisu 1, 12-16.

Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012a. Tausta. Lokasuojusta Siperiaan – eli kuinka nuorisaloitteesta syntyi kulttuuriklubi. Viitattu 17.10.2012. <http://www.siperia.info/uusi/tausta>.

Kulttuuriyhdistys Väristys ry 2012b. Toiminta. Viitattu 17.10.2012. <http://www.siperia.info/uusi/toiminta>.

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.

Kurki, Leena 2010. Nuorisokasvatus sosiokulttuurisen innostamisen kehyksessä. Teoksessa Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) 2010. Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusseura / Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 73. Helsinki: Yliopistopaino, 201-228.

Kuula, Arja 1999. Toimintatutkimus. Kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.

Känkänen, Päivi & Rainio, Anna Pauliina 2010. Suojassa, mutta näkyvissä - taidelähtöinen toiminta lastensuojelussa. Nuorisotutkimus –lehti (28) 4/2010, 4-20.

Laine, Markus; Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka 2008. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa Laine, Markus; Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2008. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 9-40.

Lehtonen, Pauliina 2008. Tapaus- ja toimintatutkimuksen yhdistäminen. Teoksessa Laine, Markus; Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2008. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 245-253.

Leino, Helena 2008. Yleinen ongelma, yksi tapaus. Teoksessa Laine, Markus; Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2008. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 214-230.

Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 4-12.

Mehtonen, Tuija 2011. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 13-29.

Myllyniemi, Sami 2009. Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 97. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 41. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Mäkilampi, Anni & Puistola, Riikka-Leena 2008. Koeajo – nuoret tapahtumatuottajina –menetelmäopas. 1. painos. Porvoo: Lasten- ja nuorten kulttuurikeskus ARX & Taikalamppu –hanke Hämeenlinna.

Nuorisolaki 27.1.2006/72. Viitattu 17.10.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>.

Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus.

Poliisi 2012. Ilmoitus yleisötilaisuudesta. Viitattu 25.10.2012.
<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/0/D7D4F9B18EEEF6BDC2256BC3002E7F92?op=endocument>.

Rinne, Risto & Salmi, Eeva 2003. Oppimisen uusi järjestys. 3.painos. Tampere: Vastapaino.

Rokkikoulu 2012. Viitattu 6.9.2012. <http://www.rokkikoulu.com/index.php>.

Ruotsalainen, Leena 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino Oy, 168-184.

Saloviita, Timo 2006. Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvatus. Juva: PS-kustannus.

Siivonen, Katriina 2009. Osallistava kulttuurituotanto. Pohdintaa kulttuurisesta kestävydestä. Teoksessa Grahn, Maarit & Häyrynen, Maunu (toim.) 2009. Kulttuurituotanto. Kehykset, käytäntö ja prosessit. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 62-81.

Silfverberg, Paul 2007. Ideasta projektiksi. Projektityön käsikirja. 1. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Stringer, Ernest T. 2007. Action research. Third edition. Curtin University of Technology, Australia. Sage Publications: United States of America.

Teosto ry 2012. Mikä Teosto on? Viitattu 16.11.2012. <http://www.teosto.fi/teosto>.

Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus 2012. Auran Panimo. Viitattu 6.9.2012. <http://www.turku.fi/public/default.aspx?nodeid=9302&contentlan=1&culture=fi-FI>. Päivitetty 15.8.2012.

Valli, Raine 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 2. korjattu ja täydennetty painos. Juva: PS-kustannus, 102-125.

Vilka, Hanna 2006. Tutki ja havainnoi. Vaajakoski: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Youth in Action –ohjelmaopas 2012. Viitattu 8.10.2012. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/23899_YiA_Ohjelmaopas_2012_FI_final.pdf.

Youth in Action Programme 2012. Welcome to Youthpass. Viitattu 8.10.2012. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass>.

LIITTEET

Liite 1: Tapahtumajärjestäjän muistilista

Miksi ja kenelle

- tapahtuman tavoitteet?
- kenelle tapahtuma on tarkoitettu?
- liitetäänkö tapahtuma johonkin teemaan tai kokonaisuuteen?

Esiintyjät

- tunnettu vai paikallinen?
- bändi, DJ, stand-up – koomikko...

Tapahtuman sisältö

- onko kyseessä bänditapahtuma vai jokin muu tilaisuus?
- mikä on kohderyhmä ja sen odotukset?
- mitä kohderyhmälle halutaan tarjota?

Tarvittavat ilmoitukset ja luvat

- tapahtumailmoitus poliisille vähintään 5vrk ennen tapahtumaa (myös järjestyksenvälvojat ilmoitettava)
- tapahtumailmoituksen voi tehdä sähköisesti; kannattaa kuitenkin olla ajoissa liikkeellä, jotta ehdit hankkimaan tarvittavat liitteet ja suunnittelemaan tapahtuman
- turvallisuusasiat: selvitä järjestämispaikan turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat
- Veturitallien nuoriso-ohjaajilta saa apua tapahtumailmoituksen tekoon
- ilmoituksen hinta 22€ (syksy 2012)
- huomioi myös Teoston musiikinesityslupa; esitetäänkö tilaisuudessa elävää vai mekaanista (levyiltä soitettua) musiikkia?
- tarvittavat opasteet (WC, backstage...)

Budjetti ja resurssit

- äänentoisto
- järjestyksenvälvojat
- valotekniikka
- kahvio
- lipunmyynti
- esiintyjien ja muun henkilöstön ruokailu
- kulukorvaukset (esimerkiksi matkakulut esiintyjille)
- arvioi tulot ja menot, jätä hieman pelivaraa

Ajankohta

- huomioi muut alueen tapahtumat
- myös koulujen lomat, koeviikot ym. on hyvä huomioida
- varaa riittävästi aikaa tapahtuman valmisteluun ja mainontaan (ainakin 1kk), näin onnistut parhaiten!

Esiintyjien kanssa sovittavia asioita:

- monta henkilöä seurueeseen kuuluu?
- ajo-ohjeet
- tiedot valo- ja äänitekniikasta
- soundcheck-ajat, monelta esiintyjän tulee olla paikalla
- lavakartta ja vaatimukset tekniikasta
- backline; kuka tuo mitäkin, mitkä laitteet ovat yhteiskäytössä

Sopimukset

- ohjelmatoimiston kanssa kirjalliset sopimukset
- mikäli esiintyjällä ei ole ohjelmatoimistoa, kaikki korvaukset ym. kannattaa sopia kirjallisesti esiintyjän kanssa
- majoitus ja ruokailut kannattaa sopia etukäteen!

Mainostus

- julisteet ja flyerit edullisia ja näkyviä
- sosiaalinen media!
- puskaradio
- hyödynnä mediaa; lähetä tiedotteita, haastattelut ja lehtijutut ovat hyvää mainosta – käytä suhteita!
- tapahtuman dokumentointi (videointi, valokuvaus...)
- mieti tapahtumasi kannalta parhaat viestintäkanavat!
- muista myös tiedottaminen tapahtuman jälkeen!

Ryhmätyöskentely kannattaa!

- sitouta tapahtuman parissa työskentelevät ihmiset yhteisen tavoitteen saavuttamiseen
- älä ota kaikkea vastuullesi, vaan jakakaa tehtävät ja vastuualueet ryhmän kesken
- huolehdi, että talkoolaiset saavat tarjoiluja: ruoka, kahvi ym. on pieni korvaus tehdystä työstä!
- muista tiedottaa talkoolaisia ja vapaaehtoisia sekä ylipäättään tapahtumaan liittyviä ihmisiä tapahtumaan liittyvistä ajankohtaisista asioista!

Viime hetken toimenpiteet:

- tarkasta, että tarvittavat luvat ja ilmoitukset ovat kunnossa
- tarkasta turvallisuusasiat
- järjestyksenvalvojat, heille tunnusteliivit tai -laatat
- järjestyksenvalvojen ja talkoolaisten ohjeistus
- pohjakassa kahvioon / lipunmyyntiin
- roudaus- ja valmisteluaiakataulut
- ruokailut ja majoitus

Tapahtuman jälkeen:

- paikat kuntoon
- maksuasiat kuntoon
- Teosto-asiat
- palaute ja kiitokset järjestelyihin osallistuneille ja esiintyjille!

(Jyrä 2010, muokattu).

Liite 2: Alustava aikataulu toiminnoille

Kevät 2013

- ✓ toiminnan käynnistäminen
- ✓ markkinointi, uusien nuorten saaminen mukaan, vapaaehtoisten kartoittaminen, vertaisohjaajien kartoittaminen
- ✓ tapahtumat (Kisko –klubit, Viikset –nuorten tapahtumat ja yhteistyö muiden kulttuuritoimijoiden- ja kollektiivien kanssa, CY, JKLDIY)
- ✓ Bändit Vaihtoon –toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen, mahdollinen yhteistyö uusien yhteistyötahojen kanssa (Turku & Tampere)
- ✓ ulkopuolisten ohjaajien hankkiminen
- ✓ studiokurssin ja kenties myös muiden työpajojen / koulutusten järjestäminen kokeilumielessä; yhteistyö paikallisten ammattilaisten kanssa
- ✓ seuraavan ”lukuvuoden” toimintojen markkinointi Veturitalleilla harjoitteleville bändeille
- ✓ yhteistyön virittäminen muiden Veturitallien toimijoiden kanssa sekä muun muassa Teosto ry:n kanssa
- ✓ Turku Rock Academy-yhteistyön kehittäminen
- ✓ kesän ja syksyn toimintojen aikataulutuksen ja toteutuksen suunnittelu
- ✓ yhteistyökumppaneiden, sponsoreiden ja rahoitusmahdollisuuksien kartoittaminen
- ✓ tapahtumanjärjestäjän infopaketti Internet-sivuille, infokansio Veturitalleille Nuorten Laturiin ja muihin tärkeisiin lähteisiin.

Kesä 2013

- ✓ bändileiri tai muu vastaava tapahtuma / toiminto yhdessä yhteistyötahojen kanssa (Pieksämäki, Turku, Tampere) kesä- tai elokuussa
- ✓ syksyn toimintojen suunnittelu ja valmistelu
- ✓ työpajojen aikataulutus, mitä järjestetään
- ✓ tiedottaminen

Syksy 2013

- ✓ toiminnan käynnistäminen koulujen kesälomien jälkeen
- ✓ sävellys- ja sanoituspajoja, tekijänoikeudet: yhteistyö Teosto ry:n kanssa
- ✓ ääni- ja valotekniikan koulutusta
- ✓ studiokurssi
- ✓ tapahtumien järjestäminen
- ✓ koulutusten ja työpajojen aikatauluttaminen syksystä kesään
- ✓ pitkäjänteisen toiminnan käynnistäminen Veturitalleilla harjoittelevien bändien kanssa; alkupalaveri, jossa asetetaan tavoitteet ja suunnitellaan yhdessä niin sanottu lukujärjestys seuraavaan kesään saakka

Kevät 2014

- ✓ toiminnot jatkuvat
- ✓ välitilinpäätös; kysely tai palaute-/kehityskeskustelu toiminnassa mukana olleiden nuorten kanssa
- ✓ koko ajan tulee olla avoin uusille ideoille ja toiminnan kehittämiseksi!

Liite 3: Kyselylomake Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnasta

Teen opinnäytetyötäni Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoiminnasta. Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoa siitä, millaista toimintaa nuoret Veturitalleille haluaisivat. Sinulla on nyt mahdollisuus vaikuttaa siihen, mitä Veturitalleilla tulevaisuudessa järjestetään! Halutessasi voit jatkaa vastauksia kääntöpuolella olevaan tyhjään tilaan.

Jarmo Kiljunen
opiskelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu

SUKUPUOLI: mies____   nainen____
 IKÄ: _____

1. Millaista koulutusta / työpajoja mielestäsi Veturitalleilla tulisi järjestää musiikki- ja tapahtumatoimintaan liittyen (esim. studiokurssi, tekijänoikeudet, ääni- ja valotekniikka)?

---

2. Oletko itse kiinnostunut järjestämään tapahtumia Veturitalleilla, ja jos, niin millaisia (esim. bänditapahtumia, näyttelyitä, elokuvanäytöksiä...)?

---

3. Millaista tukea itse tarvitset tai koet muiden nuorten tarvitsevan tapahtumien järjestämisessä?

---

4. Mihin liittyen kaipaat lisätietoa? Mistä tiedon tulisi löytyä?

---

5. Tulisiko toimintojen olla maksuttomia? Mitä itse olisit valmis tekemään, jotta maksuttomuus toteutuisi (esim. talkootyötä, esiintymään ilmaiseksi)?

---

6. Olisitko itse valmis osallistumaan nuorten ohjaamiseen ja koulutuksiin?

---

7. Mikä motivoi sinua osallistumaan toimintaan? (Raha, itsensä kehittäminen, kaverit..?)

Jatkuu kääntöpuolella ->

8. Milloin työpajoja ja koulutuksia tulisi mielestäsi järjestää? (Lomalla, arkisin, viikonloppuna, iltaisin..?)

---

9. Onko sinulla muita kehittämissuhteita tai ideoita Veturitallien musiikki- ja tapahtumatoimintaan?

KIITOS VASTAUKSISTASI JA MUKAVAA SYKSYÄ!

Liite 4: SWOT –analyysi

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> • henkilökunnan osaaminen • hyvät tilat ja laitteet • kokemukset aiemmasta toiminnasta • nuorten osaaminen • jatkuvuus 	<ul style="list-style-type: none"> • nuorten sitoutuminen • ohjatun toiminnan mielekkyys • taloudelliset resurssit
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none"> • uudet yhteistyökumppanit • Turun Rock Academy -yhteistyö • kansainvälinen toiminta • nuorten työllistyminen 	<ul style="list-style-type: none"> • sitoutuminen • nuorten vaihtuvuus • resurssien puutteellisuus • vanhaan toimintamalliin palaaminen • jatkuvuus?